

DIRVA

Nr. 1

Sausio-January 4, 1960

Cleveland, Ohio

ŽIBALO AR DUJŲ VERSMĖS?

Ties Virbaliu, geologams begrežiant, prasiveržė dujos... - Lenkės krepšininkės pralaimėjo.

Nors vilties surasti Lie-
tuvoje žibalo versmių buvo
jau beveik nustota, tačiau
tyrinėjimai tebetęsiasi.
Gruodžio pradžioj geolo-
gams begrežiant netoli Vir-
balio, staiga iš grėžinio pra-
siveržė tiršti dujų, kaip dū-
mų, kamuoliai. Tai esąs
stipriausias dujų išsiverži-
mas iš visų ligi šiol pasitai-
kiusių. Tai esąs ženklas, kad
toje vietoje yra arba žibalo
(naftos), arba bent dega-
mųjų dujų klotas. Tačiau
tuo tarpu nėra jokių duo-
menų, kas ten iš tikrųjų
yra, ir koks to klotas gau-
sumas.

LENKĖS KREPSININKĖS LIETUVOJ PRALAIMEJO

Prieš Kalėdas Lietuvoj
lankėsi Krokuvos moterų
krepšininkių komanda. Len-
kės turėjo dvi rungtynes
Marijampolėj ir dvi Kaune.
Visas ketverias rungtynes
pralaimėjo.

ŽODYNAS EINA LĖTAI

Išleistas didžiojo lietuvių
kalbos žodyno penktasis to-
mas, apimęs apie pusę žo-
džių prasidedančių K raide.
Šeštasis tomas rengiamas

spaudai, septintasis rašo-
mas. Tie du tomai tikimasi
išleisti iki septynmečio pa-
baigos, tai yra iki 1965 me-
tų pabaigos. Tada žodyno
leidimo darbas bus jau
maždaug įpusėtas, nes ma-
noma, kad iš viso jo turės
būti 15 tomų.

JAU VEIKIA ANTROJI KAUNO JĖGAINĖS TURBINA

Prieš pat Kalėdas buvo
sumontuota, patikrinta ir
įjungta į tinklą antroji Kau-
no hidroelektrinės jėgainės
turbina. Jėgainės statyba
bus laikoma baigta, įjungus
trečiąją turbiną. Tai truks
dar porą mėnesių.

MASKVOJ SPRENDE ŪKININKAVIMO REIKALUS

Gruodžio pabaigoj i Mas-
kvą, į kompartijos centro
komiteto posėdžius, buvo
išvykę ne tik Sniečkus su
Šumausku, kurių vienas yra
tikras CK narys, o kitas
kandidatas, bet ir visa eilė
kitų žemės ūkio tvarkyto-
jų, į maskvinį CK nepri-
klausančių: Sniečkaus pa-
vaduotojas Šarkovas, Šu-

mausko pavaduotojas Lau-
raitis, žemės ūkio min.
Vazalinskas (abu pastarieji
nepriklausomos Lietuvos
laikų agronomai), vilniškio
partijos centro komiteto žė-
mės reikalų rūpintojas Ko-
lesnikovas, o prie jų dar
keturi statistai: vienas ra-
jono sekretorius, vienas kol-
chozo pirmininkas, vienas
soychozo direktorius ir...
viena kiaulių šėrėja nuo
Ariogalos!

MASKVA PARDUODA OLANDAMS LIETUVOS ARKLIUS

Prieš Kalėdas į Klaipėdą
atplaukė rusų garlaivis
"Kaluga", susikrovė 170
arklių ir išplaukė Olandijon.
Tai paskutiniai 1959 m.
"emigrantai" iš Lietuvos
arklidžių. Iš viso Maskva
1959 metais olandams par-
davė per 1700 arklių iš Lie-
tuvos. Ateinančiais metais
numatyta eksportuoti Olan-
dijon apie 5000 Lietuvos
arklių.

DAR VIENA AGRONOMŲ ISTAIGA

Nutarta Lietuvoje įsteigti
dar vieną institutą Lietu-
vos žemės ūkiui mokslinti.
Naujas institutas vadinsis
žemės ūkio ekonomikos
mokslinio tyrimo institutas.
Jis veiks žemės ūkio minis-
terijos administracinėje sis-
temoje. Jis tyrinės, kaip ge-
riausia panaudoti žemės
ūkio technikos ir darbo re-
sursus, planuos, speciali-
zuos, racionalizuos, skirstys
ir derins įvairias ūkio šakas
įvairiuose rajonuose, tirs
žemdirbystės ir gyvulinin-
kystės pajamingumą, eko-
nominį efektyvumą, agro-
nomikos ir zootechnikos
priemonės, kompleksinį
mechanizavimą, darbo or-
ganizavimą, normavimą,
našumą, apmokėjimą, ga-
mybos rentabilumą, sa-
vikainos klausimus... In-
stitute bus penki skyriai ir
jame turės darbo 43 pami-
nėtų sričių žinovai...

Kaune, Dotnuvoje, Baiso-
galioje, Raudondvaryje jau
įvairūs žemės ūkio moksli-
nių tyrimų institutai, ne-
skaitant pačios žemės ūkio
akademijos ir žemės ūkio
ministerijos minėtomis sri-
timis besirūpinančių (?)
valdybų. (LNA)

* "Romos pranašas" Lelio
Alberto Fabiana paskelbė, kad
ateinantys metai būsia "taikingi,
bet neramūs". Chruščiovas pa-
laipsniui dingsias iš politinės
scenos, prieš tai "padaręs di-
delį įnašą" pasaulinei įtampai
sumažinti. JAV prezidentinius
rinkimus laimėsias Nixonas. -
Fabiana girtasi, kad jis išpra-
našavęs Mussolinio žuvimą, o
praėjusiais metais - kad "žmogus
nepasieks mėnulio 1959 m."

* JAV mokslininkai Kretoje
atkasė kadaise buvusį garsų ro-
mėnų miestą Tarą.

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos atstovai, vadovaujant Dr. H. Brazaičiui, įteikia Lietuvių Bendruomenės vadovybei - pirm. St. Barzdukui \$1,000 čekį lietuviškajam elementoriui leisti. Iš kairės: Dr. V. Ramanauskas (jo ofise vyko iškilnės), P. Balčiūnas, inž. Alg. Nasvytis, Bendruomenės pirm. St. Barzdukas, Dr. A. Čeičys, Dr. J. Stankaitis, Gydytojų Draugijos pirm. Dr. H. Brazaitis, Dr. D. Degesys, Dr. J. Skrinska, Dr. K. Ambrozaitis ir Dr. A. Čepulis.

Dirvos nuotrauka

Jugoslavijos komunistų organas "Borba" rašo:

PABALTIJYS BUVO IR LIKO VAKARIETIŠKAS

Ką Jugoslavijos laikraštininkai matė Lietuvoje,
Latvijoje ir Estijoje. - Maskva gailisi, kad leido
jiems pamatyti Pabaltijį.

"Pakanla pavaikščioti Pa-
baltijo sostinių gatvėmis, pasi-
žiūrėti į katalikų katedrų ir vie-
nuolynų bokštus, pasigėrėti roko-
ko, baroko ir gotikos meno kū-
riniais, kad suprastum, kuriai
kultūrinei grupei priklauso
mažosios Pabaltijo respublikos.
Nepaisant visko, joms pavyko
savo tautinę dvasią ir aukštą
savo kultūros kokybę išsaugoti ir
šiomis dienomis. Renesanso ir
katalikybės kultūrinės tradicijos,
Goethes, Schillerio ir Mickevi-
čiaus įtaka Pabaltijo respublikų
meninei kūrybai davė didelių ir
naujų impulsų. Tie impulsai te-
beveikia šiandien ir dėlto, kad
tų tautų pastangos išsilaikyti nie-
kur taip stipriai nepasireiškia,
kaip dvasinėje srityje."

Jei šias eilutes būtų parašęs
kuris Vakarų laikraštininkas, ap-
linkęs sovietų pavergtas Pabalti-
jos respublikas, tai nebūt kaž-
kas nepaprasta. Sensacija slypi

tame, kad tokių išvadų priėjo
neabejotinas komunistas, ma-
skvinis Belgrado "Borbos" ko-
respondentas, tokiais pareiški-
mais griežtai paneigdamas ofi-
cialią sovietinę pažūrą.
Sovietų įstaigos jugoslavų par-
tinio organo "Borbos", Belgra-
do "Politikos" ir žinių agentū-
ros "Tanjug" korespondentams
suorganizavo kelionę per Pabal-
tijo kraštus. Maskvoje buvo slap-
tai viliamasi, kad jugoslavų laik-
raštininkai stiprėjančios Ma-
skvos įtakos į kai kuriuos Tito
režimo valdininkus pasėkoje te-
matys tik "Potiomkino kaimus"
ir atsikaks savo nuomonės. Bet
išėjo kitaip: kiekviena "Borbos"
korespondento eilutė tryškta pa-
garba nepalaužiamam pavergtųjų
lietuvių, latvių ir estų laisvės
troškimui.
"Lietuviai išdidžiai pabrėžia,"
rašo korespondentas Zarko
Bozic, "kad jie jau 1579 metais

turėjo universitetą. Jų pirmasis
tautinis epas parašytas 17 šimt-
metyje. Rusijoje tuo laiku nebuvo
nieko panašaus! Rygoje ir Taline
tavęs laukia su panašiais pavyz-
džiais. Lieka bendras išpūdis,
kad Pabaltijo valstybės ištisus
šimtmečius savo civilizaciją sė-
mėsi iš Vakarų. Ir moderniose
operetose bei varietė pastaty-
muose dominuoja mūsų laikų mu-
zika - džazas. Vilniuje mačiau
skurdų bandymą kita kryptimi -
bandymą sukurti modernų baletą
"socialistinio realizmo" pagrin-
dais. Turinys buvo beveik juo-
kingas: "buožės" vagia žuvį iš
žvejų kolchozo ir vykdo sabotažą
prie švyturio; buvę gestapo
agentai ir komjaunuoliai de-
klamuoja išpūstu stiliumi. Baletu
pastatymas patetiškas ir diletan-
tiškai režisuotas; šokėjų jude-
siai atrodo, kaip silpnos maskvi-
nio Bolšoj teatro kopijos. Re-
žisierius po spektaklio man pri-
sipažino, kad jis taip režisavęs
"pavestas iš aukščiau". Tačiau
tokie bandymai tesą įmanomi tik
tuo atveju, kai ansamblyje yra
bent viena Ulanova.

"Didžiausias nepasitenkini-
mas," konstatuoja "Borbos" ko-
respondentas, "pastebimas tapy-
bos ir skulptūros srityse. Pa-
baltijo tautos tose srityse yra
ypač stiprios. Iš daugelio pasi-
kalbėjimų aš turėjau konstatuoti,
kad stipriausia yra modernizmo
įtaka, nors ji ir negali pasiekti
tokio masto, kaip Lenkijoje. Ne-
gelbsti jokia kritika, joki bandy-
mai jaunuosius dailininkus sulai-
kyti nuo impresionizmo ir Vaka-
rų pasaulio modernizmo. Nepai-
sant jų pastangų, 1959 m. vasarą
Vilniuje vykusioje parodoje ne-
buvo nė vieno vienintelio pa-
veikslo, kuris kryptų į "socia-
listinį realizmą!"

"Vienas dailininkas, pavz.,
mane paklausė, ar Jugoslavijoje
esą įmanoma dailininką paskelb-
ti valstybės priešu, jei jis nu-
tapė modernistinį paveikslą.

"Spauda krašto kalbomis Pa-
baltijo valstybėse labai mėgsta-
ma: 1000 žmonių tenka daugiau
nei 1000 parduotų laikraščių eg-
zempliorių. Laužymas yra gyvas,
drįstama net tęsiniais spausdinti
intriguojančius romanus. Spauda
rusų kalba Pabaltijy turi žymiai
mažesnę populiarumą. Yra sunku
iš atskirų pasikalbėjimų, disku-
sijų ir užuominų susidaryti vi-
suotines išvadas, tačiau aišku,
kad tautinio savarankumo ir tau-
tinės laisvės troškimas visur do-
minuoja," rašo Bozic jugoslavi-
jos komunistų organe "Borbos".
(tp)

KELIONĖS IR VIZITAI

* Prez. Eisenhoweris Pietų
Amerikos kraštus lankys grei-
čiausiai vasario vidury. Kelio-
nės maršrutan būsia įtraukti:
Brazilija, Argentina, Čilė ir
Urugvajus.

* Chruščiovas galutinai pri-
ėmė trijų Vakarų valstybių kvie-
timą viršūnių konferencijon, su-
tikdamas atvykti Paryžiuu gegu-
žės 16 d. Sovietų įsitikinimu,
tai turėsias būti pirmas viršūnių
susitikimas, po kurio turės sek-
ti eilė papildomų konferencijų.

* Kardinalas Spellmanas, lan-
kydamas JAV karines bazines Ma-
roke, buvo susitikęs su karalium
Mohamedu V ir 40 minučių kal-
bėjosi apie taiką, laisvę, Alžirą
ir JAV - Maroko santykius.

* Vak. Vokietijos kancl. Aden-
aueris tarėsi su JAV pasiuntiniu
W. C. Dowling apie galimą jo
vizitą Washingtonan. Kovo mė-
nesį Adenaueris lankys Japoniją.

* Ispanijos užs. reik. min.
F. M. Castiella netrukus lanky-
sis Washingtone, siekdamas už-
megsti glaudesnius santykius su
JAV.

KAIRĖJE: Gilus sniegas pa-
dengė Lietuvos lygumas ir kal-
vas, kuriame matyti tik išvaikš-
čioti takeliai. Nuotrauka daryta
prie Daugų.

* I komunistinės Kinijos sosti-
nė sušaukti "visų gyventojų
sluoksnių" atstovai, įskaitant
ankstesnius kapitalistus, preky-
bininkus ir t.t. Tikima, kad tame
suvažiavime bus paskelbtas nau-
jas "šuois į priekį": organizuoti
į komunas didžiuosius miestus.
Kaimai ir mažesni miestai į
milžiniškas komunas kariniais
pagrindais buvo suorganizuoti
anksčiau.

* Vatikane baigiama revizuoti
ir sutrumpinti brevijorių - ku-
nigų kasdienines maldas.

* Irano šachas, keletą dienų
pavėlavęs dėl sienų su Iraku
ginčo, išvyko "medaus mėnesiui"
su trečiąja žmona, išlydintiems
gyventojams šaukiant: "Dieve,
duok jam sūnų!"

* Britanija ir Norvegija pasi-
rašė konvenciją, pagal kurią va-
dinamos "Išorinės Septynios"
valstybės susijungs į Europos
Laisvos Prekybos Sąjungą. Kiti
nariai: Švedija, Danija, Austrija,
Portugalija ir Šveicarija.

Rockefellerio kapituliacija išgelbės respublikonų partiją nuo skilimo

New Yorko gubernatorius Rockefeller (dešinėje), turtingiausias šeimos Amerikoje ayns, kapituliavo prieš paprastos kilmės žmogų Richardą Nixoną (kairėje).

Pirmutinis toks atsitikimas Amerikos istorijoje: veik metais prieš rinkimus Nelson Rockefeller, New Yorko gubernatorius, ayns žymiausias ir turtingiausias Amerikoje šeimos, kapituliavo paprastos kilmės žmogui, advokatui, vice - prezidentui Richard Nixonui, paskelbdamas, kad 1960 metais nebus respublikonų partijos kandidatu į prezidentus.

Rockefelleris tai padarė, rimtai apgalvojęs ir gerą pusmetį bandęs įsitikinti, ar respublikonų partija jo norės.

Rockefellerio kapituliacija parodė, kad pirmą kartą šio krašto istorijoje vice-prezidentas įgijo tokios pozicijos, jog senos, stiprios partijos vadai randa jį vieninteliu kandidatu. Atstūmus tokį žymų asmenį, kaip Rockefeller, jokiame kitame respublikonui, bent šio meto duomenimis remiantis, nėra progos liepos mėnesį įvykstančioje konvencijoje statyti savo kandidatūrą. O ankstesnės visada būdavo keli kandidatai.

Rockefellerio pastangas patirti, kokių galimybių būtų jam kandidatuoti, rėmė daugybė tų, kurie

jau buvo pradėję skelbti, kad Nixonas jokių būdu rinkimų nelaimės, jeigu būtų nominuotas. Panašiomis priemonėmis anksčiau buvo užkirstas kelias būti nominuotam žymiausia respublikonų vadui Taftui.

NIXON BUVO ŽIAURIAI PASMERKTAS

Atmename kaip stengėsi kairieji, radikalai ir liberalai bei komunistų suklaidintieji 1952 metais, apkaltindami Nixoną slėpimu kažkokių pinigų po to kai jis jau buvo nominuotas greta Eisenhowerio, siekdami sukludyti respublikonų laimėjimą, keršydamai Nixonui už dešifravimą sovietų agento Hissio.

Prieš antrus rinkimus, 1956 metais, vėl staiga pradėtas piršti vice-prezidentu žymus diplomatas (dabartinis valstybės sekretorius) Herter, kad pašalintų Nixoną. Nixono priešai prisibijoję, kad nesveikuojant prez. Eisenhoweriui Nixonas galės staiga tapti prezidentu. Bet Nixonas vis dėlto buvo nominuotas.

Eisenhoweriui esant prezidentu, įvestas niekad nepraktikuotas

būdas suteikti vice-prezidentui visas progas dalyvauti krašto politikoje ir partijos vadovavime. Anksčiau paprastai būdavo, jau tik mano 50 metų atsiminime, kad po rinkimų ne tik dauguma gyventojų, bet ir laikraščių redaktoriai, nežinodavo kas yra vice-prezidentas.

Šitokiomis sąlygomis Nixonas jaunas, energingas ir veiklus žmogus, pasidarė populiarus ir privertė kreipti į save visos partijos dėmesį.

Prezidentui sirginėjant, ir dabar plačiai važinėjant, su galimais netikėtais nelaimės, Nixonui vis yra proga po nakties tapti prezidentu. Tas privertė partijos veikėjus grupuotis apie jį, kad, jam likus prezidentu, jie neatsidurtų už tvoros.

DAUGELI APVYLĖ

Nors tikėtasi, kad Rockefelleris paskelbs savo kandidatūrą metų pradžioje, jis sukrėtė savo rėmėjus, tuoj po Kalėdų paskelbdamas savo griežtą atsisakymą kandidatuoti. Tas išgelbsti ir respublikonų partijos vieningumą nes priešingu atveju būtų reikėję valstijose praveisti balsavimus, kad nustatytų, kurie delegatai partijos konvencijoje pasisakys už Rockefellerį ir kurie už Nixoną. Tai būtų įvedę varžytines ir susiskaldymus.

Rockefelleriui pastaromis savaitėmis plačiai važinėjant, respublikonų veikėjai jį gražiai primėmė, išklaušė jo kalbą, bet nesutiko jo remti ir įspėjo, kad jo kandidatūra nepalaikys.

Kandidatuodamas jis būtų turėjęs paskelbti savo programą, kuri būtų turėjusi būti priešinga Eisenhowerio politikai. Tą pačią politiką remiant, nėra prasmės kitą kandidatą rinkti, Nixonas yra toje pozicijoje.

Ką demokratui nominuos ir kas laimės - respublikonai ar demokratai - patirsimateinančių mėnesių bėgyje.

K.S. Karpis

Piniginio atlyginimo keblumai kolchozuose

Vis dar labai nedaug kolchozų Lietuvoje drįso pereiti prie piniginio ir kasmėnesinio atlyginimo už darbą kolchozuose.

Pirmoji kliūtis, dėl kurios nedaug kas drįsta tą daryti, yra ta, kad nedaug kolchozų turi pakankamas pinigų atsargas, kad galėtų išmokėti atlyginimus už darbus, atliktus sausio, vasario ar kovo mėnesiais, kada kolchozai neturi nieko parduoti.

Antras keblumas, tai stoka patyrimo, kaip įkainoti darbus, kiek už kokį darbą mokėti. Mat, patyrimas diktuoja, kad reikia laikytis tos "kapitalistinės-išnaudotojiškos" sistemos, pagal kurią mokama ne už darbo laiką, o už atlikto darbo kiekį, kadangi mokant už laiką žmonės dirba baudžiaunikiškai, tai yra, stengiasi tik laiką kaip nors prastumti.

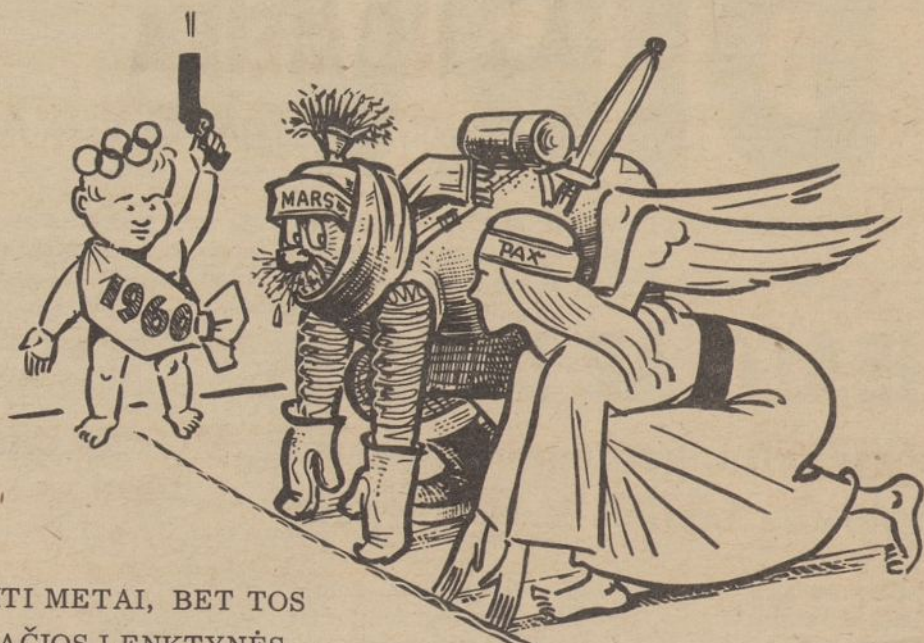
Šį klausimą tuo tarpu kiekvienas kolchozas, kuris išdrįsta pereiti prie piniginio atlyginimo sistemos, sprendžia saviškai. Pavyzdžiui, vienas Sedos rajono (dabar panaikinamo) kolchozas lauko darbus padalino į šešias kategorijas (kaip ir kiti), bet atlyginimą, ne taip kaip kiti, nustatė žymiai skirtingą tarp kategorijų, būtent: 9, 10, 12, 13, 14 ir 20 rublių. Į aukščiausią kategoriją skiria ne tai, kad sunkiausias, bet ūkiškai svarbiausias darbus, pavyzdžiui, bulvių kasimą, linų rovimą. Kategorijose dar nustatomos išdirbio normos, o čia vėl kreipiamas dėmesys ne tik į darbo kiekį, bet ir į terminuotą jo atlikimą. Pavyzdžiui, jeigu bulves surinks tuojau iš bulviakasės mašinomis, tai už pusę tonos gausi VI kategorijos išdirbio visą normą, 20 rublių. Bet jeigu

bulves rinks atskirai, papildomai, tai 20 rublių gausi tik dvi tonas surinkęs. 20 rublių numatyta ir už linų 10 arų nuovimą, arba apvertimą ar sustatymą.

Gyvulininkystės darbuose išdirbio normos atlyginimas tenai yra 11 rublių, o normaliai gauti reikia, pavyzdžiui, primelžti 100 litrų pieno, gauti 200 kiaušinių. Už 20 dienų veršiuo auginimą — trys normos (33 rb.). Išdirbio norma kiaušinių šėrėjoms priskaitoma už kiekvieną 20 kilogramų svorio prieauglį.

Tų išdirbio normų apskaičiavimas ir patikrinimas reikalauja nepaprastai painios sąskaitų. Nemenkai sudėtinga "darbadienių" sistema irgi reikalauja savotiškos sąskaitų, bet perėjus prie piniginio atlyginimo, toji sąskaitų sistema nebetinka. Kalbamo Sedos rajono kolchozo knyvedžiai (ne vienas, o keli, nes vienas nespuė apyskaitų vesti), įvedus piniginę sistemą, nutarė vietoj buvusiu 20 sąskaitų — knygų dabar vesti 50 sąskaitų. Šalia atsiskaitymo knygelių reikėjo dar duoti visiems dirbantiems atsiskaitymo korteles, vesti jų dublikatus ir sudaryti atsiskaitymo kartoteką (nes atsiskaityti dabar reikia 12 kartų per metus, o ne vieną kartą, kaip pirma). Spausdinamo įvairių žiniaraščių, medžiagų išdavimo "limitinių knygelių" ir kitokių biurokratinių priemonių. Ateinančiais metais rengiasi visa tai dar gerinti, taigi keisti.

Traktorininkams už dienos išdirbio normą moka 45 ar 50 rublių. Gyvulių šėrikės vidutiniškai per mėnesį

KITI METAI, BET TOS PAČIOS LENKTYNĖS

Žvalgybų kova

30

Didžiąją 1949 metų dalį praleidau Washington. Čia turėjau labai gerus tarnybinius ryšius su vienu vadovaujančiu amerikiečių kontražvalgybos karininku, kurį šioje vietoje vadinsiu pulkininku James. Jis buvo Toliųjų Rytų klausimų specialistas. Aš atsitiktinai jį buvau su pažindinęs su gražia itale, vardu Marina, ir per ją mes dar labiau susidraugavome.

Vieną 1949 m. rudens dieną elegantiškame italės bute mes gerokai išgėrėme. Bet visą vakarą aš jaučiau, kad James yra kažko prislėgtas ir išsiblaškęs. Net šiaip toks gyvas susidomėjimas gražia italų automobilių konstruktoriaus dukterimi šį kartą buvo prislopintas.

Kai Marina prieš antrą vakarą ryto neapėjus nusiėmė savo nuovargio ir pasitraukė į savo miegamąjį, mudu su James kambaryje likome vieni.

- Na, Fredai, - prabilau, - kas slėgia tave?

Pulkininkas - jis, žinoma, visada dėvėjo civiliškus drabužius - ištisė savo ilgas kojas ir sukinėjo tarp pirštų konjako stikluoką.

- Jaučiu, kad padaryta baisi klaida. Klaida, kuri gali iššaukti karą, - pratarė pagaliau.

- Ar nenori aiškiau išsireikšti?

- Iš tikrųjų tai valstybės paslaptis. Bet aš galiu tavimi pasitikėti?

- Žinoma, - pasiskubinau užtikrinti.

- Prieš keletą dienų, - pasakojo jis, - įvyko slaptas kabi-

uždirbančios 600 rublių, ir tai laikoma dideliu pagerėjimu. Viena tokia šėrėja atvirai prisipažįsta, kad pirma buvusi pabėgusi iš kolchozo dėl blogo atlyginimo. Dabar grįžusi, nes uždirbanti net ir per 900 rublių kai kurį mėnesį... Tačiau gaminių savikainos statistika keistai atrodo. Pavyzdžiui, kalbame kolchoze kiaušienės savikaina sumažėjusi po 3 rb. kilogramui, o pieno — po 2 rb. 80 kopeikų kilogramui. Toks savikainos sumažėjimas kiaušienei normalus, nes, savi-kaina gali kristi, pavyzdžiui, nuo 12 rb. iki 9 rublių kilogramui. Bet kokia gi galėjo būti pieno savi-kaina, jeigu ji nukrito dviem rubliais ir 80 kopeikų kilogramui? (Kai pieno pardavimo kaina normaliai būna ne aukštesnė, kaip 1 rb. 50 kopeikų litras, t. y., maždaug kilogramas) (LNA)

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius, apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

Britų šnipų atsiminimai

"KARAS KOREJOJE NEIŠVENGIAMAS"

neto posėdis. Tame posėdyje buvo nustatyta amerikiečių itakos sfera Ramiajame vandenyne.

- Ką supranti žodžiais "itakos sfera"?

- Na, čia tik pradžia. Tiek mes, tiek rusai kai kurias pasaulio dalis laiko "savomis". Tai dar nereiškia, kad mes arba rusai tas sritis valdo arba ten daro lemiančią įtaką. Tai yra tokios sritys, kurias mes laikome gyvybiškai svarbiomis mūsų gyvenimui. Jei rusai įkelia koją į vieną tokių "mūsų" sričių, mes laikome, kad jie užpuola Ameriką. Tai reiškia karą.

- Kalbi apie tokias sritis, kaip Berlynas?

- Arba Korėja. Žinai, kad Potsdamo Korėja buvo padalinta. Šiaurinė Korėja - sutartyje, žinoma, taip nebuvo išsireikšta - yra rusų itakos sritis, Pietinė Korėja - Amerikos.

- O kas buvo nutarta slaptai kabineto posėdyje?

Ligšiol pulkininkas kalbėjo tyliai, o dabar prabilo pašnibždomis:

- Korėja buvo išjungta.

- Ką tai reiškia?

- Buvo nutarta jai teikti visokeriopą pagalbą, bet užpuolimo iš šiaurės atveju jos neginti ginklu.

- Kodėl taip padaryta?

Jis truktėlėjo pečiais.

Aš klausinėju toliau. Kontražvalgybos karininko nerimas man nebuvo aiškus. Žinoma, Korėja jam gali atrodyti labai svarbi, bet vyriausybė pagaliau turėjo žinoti, ką daro. Jis pats buvo amerikietis. Kodėl jis tą Korėjos reikalą taip ėmė į širdį?

James pasilenkė visai arti manęs.

- Žmogau, - pasakė, - ar nematai, kas dedasi? Kabineto posėdyje nedalyvavo joks pašalinis žmogus. Tačiau mūsų slaptoji tarnyba iš Pekino pranešė,

kad Korėja suinteresuoti kiniečiai yra tiksliai informuoti apie tą posėdį. Ir kaip tik dabar aš noriu surasti, kaip ta žinia pasiekė Pekiną. Patikėk, galima pamišėliu tapti. Norint tikrai iškvosti, reikia tardyti ministrus.

Aš nežinojau, ką patarti. Aš bandžiau savo draugą nuraminti, kad tas nediskretiškumas pagaliau nėra jo klaida, ir kad nebūsiąs jo suklupimas, jei Baltuosiuose Rūmuose neužtiksiąs sovietinio šnipų pėdsakų.

James nesileido nuraminamas.

- Tu nesupranti pasėkų, - kalbėjo jis. Tą akimirką jis atrodė visiškai blaivus. - Prileisk, kad esi įsilaužėlis. Jau seniai slankiojai aplink turtingą namą. Ir dabar štai gavai raštišką garantiją, kad namą gali nebaudžiamas aplėšti. Ką darytum? Žinoma, įsilaužtum.

Jis atsistojo.

- Ar tiki, kad kiniečiai ką kita darys? Jie dabar žino, kad Korėja bus mūsų neginama. Jie tuoj pradės karą prieš silpną P. Korėją. Ir tik dėlto, kad mes nebuvo pakankamai budrūs, kad mes nesukliudėme kabineto posėdžio duomenims patekti į Pekiną. Karas Korėjoje, mano mielas, yra neišvengiamas. Ir jis gali reikšti trečiojo pasaulinio karo pradžią.

Nors ir logiškai jo žodžiai skambėjo - aš laikiau juos perdėtais. Rytų auštant, žingsniuodamas į "Hotel Mayflower", aš galvojau, kad pulkininkas James yra tapęs savo perdidelio sąžiningumo arba labai gyvos fantazijos auka.

Keli mėnesiai praslinko be ypatingų įvykių. Jie atrodė man patvirtina, kad mano draugas James matė vaiduoklį.

Bet 1950 metų birželį vaiduokliai pakilo. Jie pradėjo šaudyti...

(Bus daugiau)

Republic darbininkams:

KOKS YRA REPUBLIC'S PASIŪLYMAS DĖL MOKAMOS ALGOS?

Republic siūlo du standartinio valandinio mokesčio pakėlimus pradedant nuo 6 centų iki maždaug 12 centų per valandą pagal darbininko darbo klasifikaciją. Pirmas pakėlimas įvyks spalio 1, 1960 ir antras įvyks spalio 1, 1961. Kiekvienas šių pakėlimų padidins antvalandžių, skatinimo, švenčių, atostogų ir sekmadienio mokesčius. Tai reiškia didesnę į rankas gaunamą algą.

Priede, kada didesnė pagerinto draudimo mokesčio suma bus Republic mokama, valandom atlyginami darbininkai tuojaus gautų didesnę į rankas algą, net ir pirmais siūlomomis trijų metų sutarties.

REPUBLIC STEEL

ZENONAS NOMEIKA

ŠVENČIA 30 METŲ MUZIKINIO DARBO SUKAKT!

Sakoma, jei pasaulyje nebūtų smulkių žmonių, tai sunku būtų pastebėti ir didžiulius. Tačiau mes nevisada juos pastebime. O jau kai koks reikalingas priverčia, skubame rankas ištiesę. Dažnai ir Zenoną Nomeiką praeiname nematę, bet kai jį išgirstame prie vargonų, kaklus ištiesiame.

Sukaktuvininkas kurį čia noriu prisiminti, gimė 1911 m. kovo 28 d. Pedžių kaime, Kėdainių apskr., kurio tėvas Jonas Nomeika, dar caro laikais, buvo vieno kazokų pulko kapelmeisteriu. Jo motina, kilnių jausmų moteris, ramaus ir švelnaus būdo, mėgo vaikams pasakoti sekti ir jų mintis kelti į gražesnius ir nepasiekiamus pasaulius.

1911 m. gale tėvai sugalvojo į Ameriką iškeliauti. Vėliau, šešerių metų Zenonuką, ima mokyti pianinu skambinti. O ir patsai tėvas Jonas Nomeika, dar kiek čia pasilavinęs muzikoje, netrukus gavo vienoje bažnyčioje vargonininko vietą.

Po poros metų sūnus ima rodyti pirmuosius savo gabumus. Ir dar po metų jau tėvas nusiveda į bažnyčią ir sodina prie vargonų, leisdamas išpildyti kai kurias pramoktas lengvesnes giesmes ar mišių dalis.

Nomeikai Amerikoje laimės nerado ir tuoj po Pirmojo pasaulinio karo vėl grįžo į Lietuvą.

Zenonukas jau buvo susipažinęs su muzikos menu ir išdriso vyksti į Truskėnus vargonininkauti.

1924 m. prof. J. Naujalis Kaune suorganizavo vargonininkams vasaros kursus. Zenonas beveik pirmasis į juos prisistatė. Ir jo gabumus tuoj pastebėjo kursų vadovybė pasiūlydama tėvams leisti sūnų mokytis į Kauno Muzikos Mokyklą.

Perėjęs į tą mokyklą jis gauna stipendiją ir jau be tėvų pagalbos gali toliau mokytis. Tuometiniu to mokyklos direktorium buvo prof. J. Naujalis, kuris dėstė vargonų muziką ir gregorianą (vargonų teoriją), prof. J. Gruodis-kompoziciją, prof. B. Dvarionas - fortepijoną. Atliekamu laiku Zenonas dar lankė piano virtuosinę klasę pas prof. Rozickį.

1929 m. mokyklą sėkmingai baigė ir išsirengė į Prancūziją. Įstojo į aukšto muzikos lygio mokyklą Paryžiuje, kurioje profesorius vienas iš žymiausių pasaulyje vargonų virtuozų ir kompozitorių Marcel Dupre (Director National Conservatory of Paris). Ten pat dar gilino piano studijas pas pianistą ir kompozitorių Alfred Cortot, o pas prof. Vincent Dindy (žymiausioje Europos muzikos teorijos mokykloje - Schola Cantorum, Paris) kompoziciją ir dirigavimą.

Paryžiuje muzikos mokslus baigė 1936 m. ir netrukus buvo paskirtas į Klaipėdos Muzikos Mokyklą vargonų bei fortepijono dėstyti. Organizavo ir vadovavo vasaros kursus vargonininkams, iš kurių išėjęs ne vienas tobuliau valdė parapijos vargonus. Netekus Klaipėdos buvo perkeltas į Šiaulius. O kiek vėliau - į Vilnių. Iš čia ir teko pasitraukti į vakarus, Vokietiją.

Gyvendamas Ravensburgo mieste visai rėmė ir talkininkavo muzikos meno pasirodymuose, įvairiose vietose davė visą eilę vargonų rečitalių. Persikėlęs į Hanau stovyklą turėjo nemažai fortepijono klasės mokinių.

1949 m. atvyko į Ameriką ir apsigyveno Rochesteryje. Čia yra Šv. Andriejaus bažnyčios vargonininku ir chorvedžiu, o atliekamu laiku privačiai duoda piano pamokas, į kurias atsilanko gražūs būrelis mokinių. Šie jauni meninkai kasmet pasirodo savo koncertais ir jau yra tokių, kurių gabumus vertėtų parodyti ir kitoms mūsų kolonijoms.

Zenonas Nomeika yra davęs vargonų rečitalių Rochesterį, Bostone, Montrealy, Toronte ir k. Vasario mėn. pradžioje jis vyks į Miami (F-la) kur vienoje bažnyčioje, naujų vargonų dedikavimo proga, pademonstruos bažnytinės muzikos meną ir vargonų modernią valdymo techniką.

Zenonas Nomeika yra paruošęs naują bažnytinės muzikos repertuarą ir netrukus žada pasirodyti plačiajai visuomenei su vargonų muzikos rečitaliais.

Zenonui Nomeikai, ištikimai 30 metų nesiskrudusiam su savo nelengva, bet garbinga profesija, ir sunkiausiose sąlygose pajėgusiam siekti naujų laimėjimų, linkime kūrybingiausios ateities.

Juozas Bubelis

Kuo skiriasi Salko skiepai nuo Sabino?

Kanados lietuvių laikraštis "Nepriklausoma Lietuva" atspaudė pasikalbėjimą su Dr. V. Pavilaniu, Montrealio universiteto profesorium ir Mikrobiologijos Instituto virologijos skyriaus vedėju. Jame apie Salko ir Sabino skiepus sakoma:

- Dabar daug yra kalbama apie Amerikos mokslininko Sabino išrastus skiepus prieš poliomieliitą. Šitie skiepai jau plačiau vartojami Pietų Amerikoje, kai kuriuose Europos kraštuose, Rusijoje ir Pabaltijos kraštuose. JAV ir Kanadoje yra draudžiama vartoti tuos skiepus, kol nebus galutinai įrodyta, kad jie nedaro jokios žalos paskiepytiems vaikams.

- Salko skiepai yra pagaminti iš užmušto poliomieliito viruso, todėl juos reikia skiepyti po oda. Sabino skiepai padaryti iš gyvo susilpninto viruso, kuris prarado viroetiškumą ir negali sukelti ligos žmogui, nei beždžionei. Todėl Sabino skiepai duodami per burną. Kai žmogus suvalgo tuos skiepus, nusilpnintas virusas dauginasi žarnose ir padaro žmogų atsparų priešpiktą poliomieliito virusą. Yra žinoma, kad, kai vienas vaikas paskiepijamas Sabino skiepais, jis užkrečia tuo nusilpnintu virusu visą šeimą. Todėl dabar Toronte, Halifaksė ir pas mus Montrealyje yra daromi bandymai ištirti, ar tas nusilpnintas virusas negali pasidaryti pikto ir pavojingu. Kai šitie bandymai parodys, kad nusilpnintas virusas yra pastovus ir negali pasidaryti pavojingu, tada tik bus leista vartoti Sabino skiepai Kanadoje ir JAV.

Per 15 minučių iš Paryžiaus į New Yorką

Sovietinis raketų specialistas Blagonarovas pareiškė prancūzų laikraštininkui, kad sovietų mokslininkai jau šiandien gali sukonstruoti keleivinę raketą, kuri per 15 minučių nugabentų 60 keleivių iš Paryžiaus į New Yorką, ir skridimas ta raketa nebūtų sunkesnis už skridimą lėktuvu, blogoms klimatinėms sąlygoms esant.

- Ar Sovietija jau galvoja atidaryti tokio fantastiško susisiekimo liniją tarp Europos ir Amerikos, pavyzdžiui, Leningrado - N. Fundlandijos ruože, kuris savo ilgiu prilygsta Paryžiaus - New Yorko ruožui? - paklausė prancūzų laikraštininkas.

- Leningrado - N. Fundlandijos ruožas netinka tam projektui, - liūdnai sumurmėjo sovietų mokslininkas. - Mes apskaičiavome, kad 60 keleivių, norintiems skristi iš Leningrado, prireiktų dviem mėnesiais ilgesnio laiko tarpo - dėl kelionės leidimų. (tp)

Jau buvo rašyta, kad prancūzai pagamino filmą "Pantalaskas" pagal Rene Masson romaną, kuriame vaizduojamas Paryžiaus benamių gyvenimas. Svarbiausias asmuo šiame veikale yra lietuvis Pantalaskas, kuris temokėdamas tik lietuviškai, negali susikalbėti su nelaimės draugais. Nenorėdamas būti niekam našta, jis nutaria nusižudyti. Nuotraukoje Paryžiaus benamiai Senos pakrantėje bando atkalbėti Pantalaską (stovintį už tvoros) nuo sumanymo nusižudyti.

Didėja Social Security mokesčiai

Patartina truputį daugiau, supažinti su Social Security mokesčiais. Šie mokesčiai sausio 1 d. padidėja.

Šiais metais darbdaviai mokės 2 1/2% už algas iki \$4800 sumos. Mokesčių maksimumas buvo \$120. Uždarbiai virš \$4800 buvo mokėsčių neliečiami. Darbdaviai atskaitė Social Security mokesčius nuo algų čekių, todėl lygią sumą - ir viską pasiuntė dėti į Washingtoną.

Šiais metais Social Security mokesčiai pakils iki 3% už pirmus uždirbtus \$4800. Reikės sumokėti \$144. O žvelgiant į tolimesnę ateitį Social Security mokesčiai pakils iki 3 1/2% 1963 m., iki 4% 1966 m., ir iki 4 1/2% 1969 m. Jei Kongresas po to vėl įstatymo nepakeis, reikia tikėtis, kad mokesčiai liks 4 1/2%.

Dauguma sau dirbančių žmonių yra įskaitomi į Social Security apsaugą, nes Kongresas per metų eilę praplėtė šio įstatymo galimybes.

Sau dirbantys piliečiai šiais metais moka 3 3/4% - su \$180 maksimumu. Nuo sausio 1 d. šis mokeskis pakils iki 4 1/2% - su \$218 maksimumu. Pagal dabartinį įstatymą sau dirbančių mokesčių skalė pakils iki 6 3/4% 1969 m.

Social Security išmoka trijų rūšių pašalpas:

1) Atlyginimai pensijon išėjusiems darbininkams ir jų šeimoms. Pilietis atitinkamas įstatymo reikalavimams, pasiekęs 65 m. amžių, gali reikalauti pensijos atlyginimo. Kada formalumai yra atlikti, jo žmona, pasiekus 62 m. amžių, taip pat turi teisę gauti pensiją, nors ji ir nebūtų niekados dirbusi. Dirbanti moteris gali gauti pensiją pasiekus 62 m. amžių.

Pasiekęs 72 m. amžių pilietis gali gauti pašalpos atlyginimą,

nors jis ir dar nebūtų išėjęs į pensiją.

Maksimumo atlyginimas pensijon išėjusiam darbininkui dabar yra apie \$127; pensijon išėjusiam darbininkui ir jo žmonai - \$175. Į pensiją išėjęs darbininkas turi teisę uždirbti iki \$1200 į metus neprasdamas pašalpos atlyginimo. Po 72 m. amžiaus

jis gali uždirbti bet kokią sumą ir neprasasti pašalpos atlyginimo.

Į pensiją išėjęs pilietis gali gauti investicijos uždarbį (nuo bonų ir šėry) ir pensijos ir draudimo pašalpas be nustatytos ribos.

(Nukelta į 7 psl.)

Republic darbininkams:

KAS SAKOMA APIE PRAGYVENIMO KAINOS APSAUGĄ REPUBLIC'S PASIŪLYME?

Republic neatimtų 17 centų per valandą sudariusio pragyvenimo kainos pakėlimo, kurį darbininkai gavo. Kompanija tai ir toliau mokėtų pagal šio naujo pasiūlymo terminus.

Priede, pragyvenimo kainos pirmasis antrasis sutarties metais pakils virš 6 centų per valandą, nes tai išvesta pagal skalę iš Government's Consumer Price Index. Kompanija duotų tolimesnę pragyvenimo kainos apsaugą iki 4 centų per valandą antrasis ir trečiasis metais.

REPUBLIC STEEL

Muz. Zenonas Nomeika savo bute prie vargonų.

GRĮŽIMAS Į TĖVYNĘ

B. VARGAS

Buvo 1966 metų pavasaris. Washingtonė žydėjo vyšnios.

Petras Bartis, prieš tris mėnesius grįžęs iš Afrikos, sėdėjo ažuolų pavėsyje. Jis jau turėjo visus iš kariuomenės atleidimo raštus. Dabar kiekvieną dieną laukė žinios, kada galės iškeliauti.

Parko taku pro jį ėjo pavasarinės moterų mados. Gražiom kojom ir besišypsantiems veidais. Tarsi gundymams sugalvotos. Petras kartais jas matė, bet dažniau žiūrėjo tik į tolumas. Jį kankino nepaprastai sunkus klaušimas: ką jis ten ras ir nuo ko pradės gyventi? Visai sprendė, bet jokio aiškaus atsakymo negalėjo surasti. Buvo per daug nežinomųjų.

Mintyse bėgo praėję metai. Kieti, kaip laukų akmenys. Ir jis, tarsi kylančiuose rūkuose, matė vaikystę prie Nevėžio. Pavasario laužiančius ledus, svaiginantį ievų žydėjimą, paukščių giesmes.

Paskiau... Ak, paskiau jie bėgo į vakarus. Frontas juos perskyrė. Motina su trimete seserim Laima liko ten,

senose prūsų žemėse. O jis, dešimtmetis, su tėvu ir senele, fronto vejami keliavo tolyn ir tolyn.

Jis prisimena ilgas verkimo valandas ir laukimą grįžtančios motinos. Jis prisimena ir mato tėvo rūpestį. Jis girdi senelės maldas. Jis mato bėgančius kareivius ir liepsnojančius gaisrus.

Po to ėjo laukimo dienos ir metai. O jų vis nebuvo, nors gaisrai buvo užgęę ir gyvi likę kareiviai grįžę namo.

Penkeri metai praėjo Alpių papėdėje. Jis matė į dangų įsirėmusias, snieguotas kalnų viršūnes. Jis buvo įkops į aukščiausią lyg norėdamas, ten, už debesų, pamatyti prarastą žemę...

Alpių papėdėje juos paliko ir geroji senelė. Amžiaus našta, ilgesys dukters ir anūkės, nepripažinimas prie naujos skurdžios padėties, ją - ūkininkę, peranksti nuskynė. Jis ir dabar tebegirdi jos paskutinį prašymą: surask savo motiną ir seserį.

Po to atėjusi emigracinė banga juos abu, su tėvu, atnešė į Ameriką. Pradžioje į fabriką išėjo tik tėvas, vėliau abu. Laikas tirpte tirpo. Reikėjo dirbti ir mokytis. Bet po šešerių sunkaus darbo ir mokslo metų jis gavo aviacijos inžinieriaus dokumentus.

Tikslą atsiekė. Tik kažkur, tarp darbo ir mokslo, prapuolė jaunystės metai. Pro šalį ėjo ir nuėjo besišypsiančios mergaitės, tų metų iškylos ir nerūpestingas juokas.

Tėvas, ilgai jo nepaleidęs iš akių, ketvirtais Amerikoje buvimo metais, dažniau ir dažniau užsukdavo į kavinę ir namo pareidavo girtas. Jis tada verkdamas, kaip mažas vaikas, tarsi sapnuos kalbėdavos su motina ir Laima. Atsiprašinėdavo ir aiškindavos, kad jis jau kitaip negalys gyventi.

Vieną vakarą jis negrįžo. Ir daugiau jis niekad nebe-grįžo...

Petras dabar matė du kapus: vienas didingoj Alpių papėdėje, kitas murzinam Chicagos priemiestyje. Bet abu lygiai brangūs. Abiems likęs skolingas, bet gyvenimas pašykstėjęs laiko atsilyginti.

1964 metais jis buvo mobilizuotas ir pasiųstas į Amerikos bazės Afrikoje. Po kelių mėnesių jis buvo virš Baku. Iš jo lėktuvo krito bombos ir žibalo versmės. Jis matė dūmų stulpus. Jis matė, kaip sudega šio šimtmečio žmonijos nelaimė. Jis žinojo, kodėl krinta bombos ir dega žemė.

Iš vieno žygio jis grįžo sušaudytom rankom. Po to dienos ėjo ligoninėse. Kelionė atgal į Ameriką. Ir štai dabar, Washingtonė, jis laukia eilės. Bet jau praėję dveji labai sunkūs karo metai. Gaisrai baigia degti už Volgos, Kazakstano stepėse ir už Uralo. Dabar jis laisvas, gali pradėti gyvenimą iš naujo.

(Bus daugiau)

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, J. Paplėnas, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: B. Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Visų talka gali daug padaryti

Šis laikraščio numeris jau pertvarkytas. Kiek pasikeitė ir laikraščio antraštė. Numesta ją dengiantieji priedai. Tik antraštės raidės, jas kiek paauskštinus, paliktos to paties stiliaus. Ir jas darė tas pats dail. Jonas Račila, kurio senoji antraštė Dirvą puošė daugiau kaip 10 metų. O taip pat, kaip ir anksčiau, dail. J. Račila, talkindamas Dirvai, už naują antraštę neėmė ir dabar jokio atlyginimo. Taigi nors ačiū už labai paslaugią talką laikraštį pertvarkant ir jį labiau šiems laikams pritaikant.

Laikraštį taikant dažnesniam ėjimui ir medžiagos naujam grupavimui, prireikė ir kai kuriuos skyrius į kitus puslapius nukilnoti. Taigi pradžioje kai kurie skaitytojai, sakysim, įpratę vis tame pačiame puslapyje rasti vedamąjį, laiškus, trumpą laiką bus kaip ir paklydę. Bet tik trumpą laiką. Po dviejų ar trijų numerių naujoji tvarka bus jau sena, lygiai tiek pat gera, kaip ir ankstesnioji. Tik redaktoriams bus patogiau tvarkytis su įvairėjančia medžiaga.

Laikraštį suplanavus dažninti, laiškais ir žodžiu buvome klausiami, ar Dirva, eidama tris kartus per savaitę, neprasiskies turiniu ir numeriai nemažės puslapių skaičiumi. Į tai norime atsakyti: turinį stengsimės dar labiau turtinti ir įvairinti. O puslapių skaičius nebus mažesnis, kaip 6, 8 ir 8. Atseit, pirmadieniais 6 psl., trečiadieniais ir penktadieniais po 8 psl. Jei kartais, dėl kurių rimtų priežasčių pasidarys vienkartinė išimtis, niekas mūsų nebars. Sakysim, kaip ir šią savaitę, kada visi numeriai išeis po 8 psl. O tokių savaitių, kada laikraštis visus tris kartus išeis po 8 psl., atrodo, bus ir daugiau.

Laikraščio turinio turtėjimas, puslapių skaičius ir kiti laikraščio gerėjimo ženklai, labai priklauso nuo daugelio priežasčių. Pirmiausia, jau nekalbant apie redaktorius, labai daug priklauso nuo paslankių bendradarbių. Priklauso nuo pastovių skaitytojų augimo, brangesnių skelbimų gavimo ir t.t. Ypač paskutiniųjų metų praktika rodo, kad ir naujų paslankių bendradarbių, ir naujų skaitytojų dar galima surasti. Vienus iš jų tikrai reikia surasti, kiti patys įsijungia. Tat ir šių metų darbo barą mes pradėdame tikėdami, kad praėjusių metų praktika kartosis. Ir naujų bendradarbių šeima gausės ir nauji skaitytojai pradės Dirvą skaityti. Bet visa tai neįvyks vien mūsų, centre dirbančiųjų pastangomis. Tai galima padaryti, kaip iki šiol, tik jungtinėmis pastangos ir talka.

Laikraštį dažninant mes gavome eilę sveikinimų ir geriausių linkėjimų. Visiems sakome ačiū. Ačiū ir tiems laikraščiams, kurie viena ar kita proga prisiminę Dirvą, nepašykštėjo pranešti, kad ji nuo 1960 metų jau eis tris kartus per savaitę. Tokie laikraščiai, kiek teko pastebėti, buvo: Tėviškos žiburiai, Darbininkas, Margutis, Karys. Kitiems, atrodo, tą žinią sunkiau pranešti. Tokia jau mūsų nelabai patraukli mada, bet ką padarysi. Ji gal tik labiau paryškina nuomonę, kad kai kurių matymo laukas labai siauras.

Dirva, kaip jau buvo pranešta, išeis pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais. Visi bendradarbiai prašomi su medžiagos išsiuntimu taip tvarkytis, kad norint atspausinti numatytos dienos numerį, ji Dirvos redakcijai turi pasiekti bent vieną dieną anksčiau. Žinoma, daug geriau, kada ji ateina dar anksčiau, tada išvengiama darbo perkrovimo ir ją galima patraukliau sutvarkyti.

O dabar — visiems geriausių 1960 metų!

B. G.

KUR LOGIKA?

P. Verpstas gruodžio 3 d. Dirvoje atspaudė laišką apie Italijos LB pirm. kun. V. Mincevičiaus pranešimą Toronte. Plačiau sustojo prie Lietuvos Pasiuntinybės Vatikane. Ten jis rašė:

"... Pasiuntinybė veiks, kaip veikusi, tik tokiu skirtumu, kad jos šefas jau nesivadins ankstyvesniu vardu, bet Pasiuntinybės reikalų vedėju. Tačiau, tai dar neviskas, nes iškyla kita problema, kuri kelianti susirūpinimo. Tai Pasiuntinybės egzistencijos klausimas po min. Girdvainio mirties. Mat Lozoraitukas, tėvo skirtas tos vietos negalės užimti, nes Diplomatinijos Šefo skyrimai esą nepripažįstami. Kalbėtojas tuoj reikalauja žygių surasti kandidatą šiai... on-tiente..."

Nežinia, ar kalbėtojas ar P. Verpstas, rašydamas laišką apsilenkė su tiesa ir net logika. Atseit, S. Lozoraitis, jr. 10 metų prie Šv. Sosto Pasiuntinybės dirbęs, negalės tos vietos užimti, nes Diplomatinijos Šefo skyrimai negalioja, bet kun. V. Mincevičiaus surastas ir kažkam rekomenduotas kandidatas galės, o gal tada jau ir Diplomatinijos Šefo skyrimai tiks.

Idomu, kas gi gerb. kun. Mincevičiui suteikė tuos plačius įgaliojimus rinkti ir skirti kandidatus? Jei jis tikrai ten yra toks įtakingas asmuo, tad kodėl nepasistengė laiku apsaugoti Girdvainį, o jo asmenyje Lietuvos Pasiuntinybę Vatikane?

Neaišku ir tai, kad kun. V. Mincevičius labai pasikeitęs Pasiuntinbių atžvilgiu. Kiek at-

Vokietijos tremtinių organizacijų organas "Pres-sediens der Heimatvertriebenen" yra paskelbęs Vilniaus klausimu tokį Dr. E. Jennicke straipsnį, pavadinimą "Lietuvos-Lenkijos santykiai 1920-38":

Šiuo metu Vakarų Vokietijos viešoji nuomonė vėl svarsto diplomatinį santykių tarp Bonnos ir Varšuvos užmezgimo klausimą. Todėl šia proga bus tikslinga priminti, kaip mažas Baltijos kraštas — Lietuva elgėsi 1920-38 metais savo stipresnės pietų kaimynės Lenkijos atžvilgiu, kuri buvo smurtu atėmusi Lietuvos teritorijos dalį su senąja Lietuvos sostine Vilniumi.

Anot tų laikų įvykių aprašymo, kurį patiekia Amerikos istorikas Samuel L. Sharp savo pažymėtina veikalė "Poland — White Eagle in a Red Field" (Cambridge, Mass., 1953), naujai atstatyta Lenkijos valstybė 1920 metais nusprendė nustatyti kardu Lenkijos-Lietuvos sieną. Tai buvo įvykdyta sulaužant "Laikinąjį susitarimą dėl sienų", kuris buvo sudarytas įsikišus didžiosioms valstybėms ir kuriuo Vilnius turėjo atitekti Lietuvai. Lenkijos įgaliotiniai įsukmiais priėmė tą susitarimą, bet 2 dienas prieš jam įgyjant galios,

simenu, kai dar nesenai VLIKas stengėsi Diplomatinės Tarnybos darbą griauti, jis buvo vienas iš aktyviųjų talkininkų. O dabar didžiausias rėmėjas, besirūpinęs net įpėdiniais. Atrodo, kad jam ne tiek rūpi tas Lietuvos tęstinumo palaikymas, kiek asmenys tą darbą dirbą.

Būtų visai nenuostabu, jei kun. V. Mincevičius, turėdamas tiek daug įtakos Vatikane, pasirūpintų surasti kandidatą mirusio arkivyskupo Skvirecko vieton.

Kaip žinia, mūsų Diplomatinijos Šefo skyrimai daugiau ar mažiau vis dar pripažįstami, nes jo aktu Lietuvos atstovui Brazilijoje dr. F. Meieriui, kaip ir S. Bačkui Paryžiuje dar nesenai buvo suteikti ministrų titulai, pripažinti tų valstybių užsienio reikalų ministerijų. Buvo įsteigtas konsulas Bogotoje ir konsulu paskirtas St. Sirutis, kurį 1954 m. Kolumbijos Užsienio Reikalų Ministerija pripažino ir k. Nebuvo girdėti, kad tos teisės jam būtų atimtos ir kam kitam pavestos.

P. Verpstas laiške toliau rašo: "... Kalbėtojas, davęs mūsų Pasiuntinybės namų vaizdą Romoje, apgailestavo, kad jie per neapdairumą atiteko rusams. Vis tik juos būtų buvę galima išgelbėti panašiu būdu, kaip yra išgelbėję latviai ir k. perleidžiant Vatikanui..."

Sunku įsivaizduoti, kaip latviai galėjo perduoti Vatikanui savo Pasiuntinybės namus, kurių jie neturėjo. Taip pat neįtikėtina, kad kun. Mincevičius gyvenęs Romoje, to nežinotų ir čia atvažiavęs pasakotų. Latvių Pasiuntinybė nuomavo butą, kurį po okupacijos išuštino sovietai. Be to, jie savo Pasiuntinybės prie Šv. Sosto, nei jokių santykių su Vatikanu niekad neturėjo. Nežinia, kuris iš jų kalbėjęs ar rašęs, klaidingai informuoja visuomenę.

E. Čekienė
New York

GALETŲ

Gal gerb. B. Raila galėtų sutrumpinti savo ilgus išvedžiojimus.

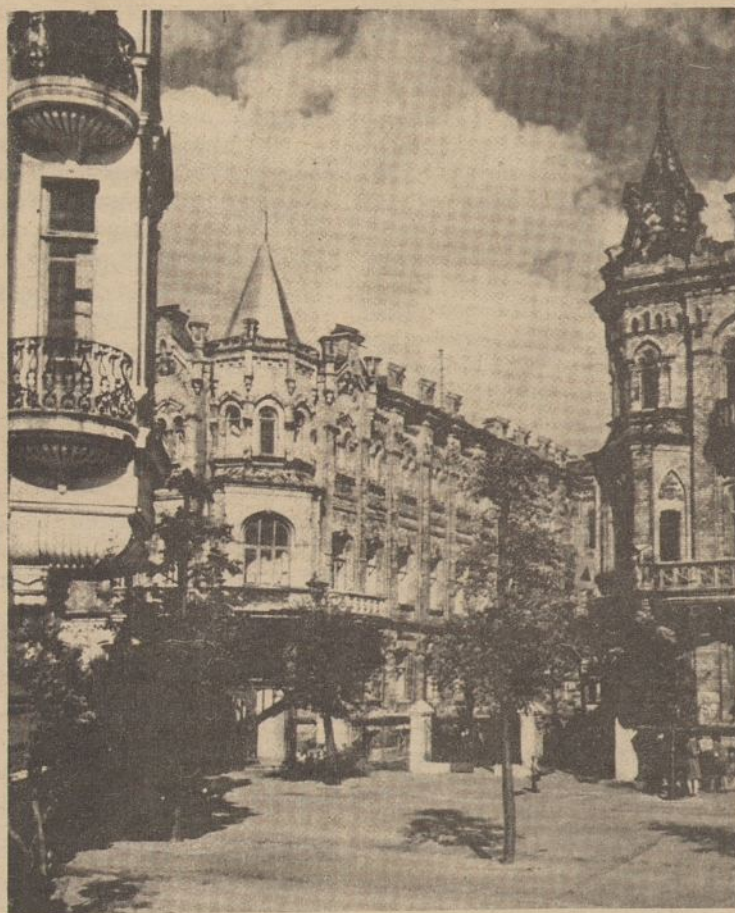
K. Žemecas,
Winona

TIK MŪSIŠKIAI ATSLIKĖ

Prie progos neužmirškite lietuviams socialistams išdrožti pamokslą dėl jų Markso garbinimo. Atrodo, kad Marksas dabar garbinamas tik komunistinėje pasaulio spaudoje ir P. Grigaičio "Naujienose". Kitų kraštų socialistai jau padarė pažangą, tik mūsiškiai dar taip atsilikę tebėra.

V.G.,
Chicago

VOKIEČIAI APIE VILNIAUS BYLĄ

Vilniaus miesto vaizdas

lenkų kariuomenė, gen. L. Želigovskio vadovaujama, okupavo Vilnių.

Šios lenkų akcijos įvykdymo metodas buvo panašus į Hitlerio elgesį, vokiečių kariuomenei įžengiant į savo laiku demilitarizuotą Reino kraštą. Tačiau Želigovskio akcija lietuvių Lenkijos teritoriją, bet Lietuvos teritorijos dalį, taigi tai buvo faktinai karinė akcija siekianti aneksuoti svetimo krašto dalį. Kaip Hitleris buvo įsakęs savo karo vadovybei pasitraukti, jei Reino krašte intervenuotų prancūzų kariuomenė, taip Varšuva Želigovskio akcijos prieš Lietuvą metu tvirtino, kad tai buvusi savarakiška vieno generolo akcija, kuriai Lenkijos vyriausybė nebuvo davusi savo pritarimo. Tik vėliau lenkai prisipažino, kad Želigovskis veikė, vykdydamas gautą įsakymą.

Vilniaus kraštas trumpą laiką buvo neva neįreklauzomas kaip "Vidurinė Lietuva". 1922 metais Vilniaus kraštas buvo aneksuotas, no to kai jame buvo padarytas tariamas balsavimas, kurio pasekmėje "Vidurinė Lietuva" neva nusprendė nrašyti įjungti ją į Lenkiją. Tai buvo tipingas "įvykęs faktas", kurį galop priėmė ir Tautų Sąjunga. Tačiau Lietuva nenustojė protestavusi prieš tą lenkų neteisėtumą. Ši maža Baltijos valstybė nepalaikė jokių diplomatinio santykių su Varšuva, niekados nepripažino tokio "sienų nustatymo" ir hermetiškai uždarė "naują sieną" tarp Lietuvos ir Lenkijos.

Ši konsekventiška Lietuvos politika, kuriai tikrai nebuvo galima prikišti netinkamo "lankstumo", kėlė Varšuvą ne tik susierzinimo, bet ir rūpesčio, kad Lietuva gali kada surasti galinčių užtarėjų. Todėl 1938 metų pavasarį Lenkija nutarė, kad atėjo laikas vėl spręsti ginklu Vilniaus problemą, kurią Lietuva įsukmiais laikė atvira, priverčiant Lietuvos vyriausybę užmegzti diplomatinis santykius ir tuo būdu — kaip manė Varšuva — pripažinti Vilniaus aneksiją. Tam tikslui Varšuvos vyriausybė panaudojo "sienos incidentą", įvykusį 1938 m. kovo 11 dieną. Lietuvos vyriausybė pasiūlė, kad incidentas būtų iš-tirtas abiejų vyriausybių įgaliotinių, bet Varšuva atmetė tą pasiūlymą ir pateikė Lietuvai ultimatumą, reikalaujama diplomatinio santykių užmezgimo. Ultimatumė buvo pažymėta, kad lenkų vyriausybė nepri-

metimu, kas sukeltų karinę akciją prieš Lietuvą.

Šio spaudimo pasekmėje Lietuvos vyriausybė kovo 19 dieną, trumpai prieš baigiantis ultimatumo laikui, pareiškė sutinkanti priimti lenkų ultimatumą ir užmegzti diplomatinis santykius. Tačiau 6 dienas vėliau šitos mažos valstybės vyriausybė turėjo drąsos padaryti pareiškimą, kuriame buvo pabrėžta, jog Lietuva tesutiko nustatyti diplomatinis santykius, o visos jos teisės dėl Vilniaus krašto paliko nepalietos, nes ji niekados neatsisakė nuo Vilniaus ir niekados neat-sisakys.

Ta aplinkybė, kad Lietuva taip drąsiai elgėsi, kad ji užmezgė diplomatinis santykius su Varšuva tikrai didžiausio karinio spaudimo veikiamai ir nežiūrint visų pavojų tvirtai laikėsi savo teisių, turėjo tą pasekmę, kad vėliau Vilniaus kraštas atiteko Lietuvai. Šis Vilniaus klausimo išsprendimas yra ir šiandieną galioje ir be abejo joms būtų galioje, jeigu pasibaigus ant-rajam pasauliniam karui Centro ir Rytų Europos klausimas būtų sprendžiamas besivadovaujant laisvės dėsniams.

K. Bagdonas

1863 m. sukilimas (detalė).Bronza

Republic darbininkams:

KĄ PRIEŠINFLIACINIS SUSITARIMAS JUMS REIKŠTŲ?

Pirma, jis reikštų trejus metus be streikų - trejus metus nuolatinio darbo ir algos.

Antra, jis reikštų geresnę draudimo ir pensijos apsaugą, ir tai yra kaip ir pinigai banke.

Trečia, jis reikštų algos pakėlimą nuo šešių centų minimumo iki maždaug dvylikos centų per valandą kiekvienais metais.

Ketvirta, jis reikštų, kad jau buvo padarytas svarbus žingsnis stabdyti kenkiantį uždarbio - kainos kilimą, kuris mus jau apvogė pusės dolerio pirkimo kaina nuo 1940.

REPUBLIC STEEL

AR ŽMOGUS YRA VIENINTELIS PASAULYJE?

Į ką gali būti panašūs kitų planetų gyventojai?

"Už metų žmogus galės keliauti į planetas!", - tvirtina amerikiečių ir sovietų mokslininkai.

Jų nuomone, nepraėjus dešimčiai metų, žmogus iškurs mėnulyje. Reiškia, atėjo valanda, kada žmogus ištruks iš žemės ir galės keliauti erdvėje. Tačiau ką jis ten ras? Ar užtik-

bių protingumo laipsnis gali būti visai skirtingas. Būtų labai nuostabu, kad mes žemėje būtume labiausiai išsivystę, nes mūsų saulės sistemos planetos nėra pačios seniausios.

Galimas dalykas, kad kai kurios planetos jau tarpusavy susisiečia, kaip kad mes keliaujame iš kontinento į kontinentą. Neuz-

Galima be rizikos tvirtinti, kad yra galimybė ir kitose planetose (mūsų saulės sistemoje ar kitose) sutikti žmogų, panašų į mus, lygiai kaip yra galimybė loterijoje laimėti milijoną dolerių, perkant bilietus iš eilės keletą šimtų metų...

Yra mokslininkų, kurie kategoriškai tvirtina, kad gyvenimas toje ar kitose planetose neįmanomas dėl to, kad ten nėra vandens ar deguonies. Bet jie nenori suprasti, ar užmiršo, kad mes buvome sutverti tik mūsų planetai.

Jokioje mūsų saulės sistemos planetoje nėra sąlygų, tinkančių žmogaus gyvenimui. Vadinas, net jei ten yra maistančios ir protingos būtybės, jos nėra organiškos, kaip mus. Tačiau niekas neįrodė, kad kitų saulės sistemos planetose nėra planetų, kurios negalėtų turėti panašios atmosferinės sąlygos, temperatūra, vandenį, kai ir mūsų žemė.

Bet jei ir būtų kur tokia planeta, tai dar iš šimtų milijonų yra viena galimybė, kad ten gali būti žmogus.

Į KĄ PANAŠŪS KITŲ PLANETŲ GYVENTOJAI?

Kitų planetų gyventojai greičiausiai nėra tokie, kaip mėgsta juos vaizduoti science fiction romanų iliustratoriai. Jie yra pritaikę tenyškščioms sąlygoms. Pavyzdžiui, kada mums sako, kad be tam tikro kiekio deguonies gyvenimas yra neįmanomas, reikia pridėti, kad tik žemiškoms būtybėms. Ir tai negali būti taikoma gyvūnams, kurie gali gyventi kvėpdami azotą ir iškvėpdami deguonį. Gi kitose planetose, atrodo, azoto yra dideli kiekiai. Atmosferos retumas, nebuvimas traukos, vandens ar kito trūkumas, perdidelis šiluminis ar nesudaro kilių gyvybei vystytis.

Sąlygos ten gali būti tiek skirtingos, kad jei ten yra maistančios būtybės, jog yra visiškai skirtingos nuo mūsų ir nuo to ką aplink save matome, kad galėtume įsivaizduoti.

Žmogus dažnai didžiuojasi, kad nors naujo sukūrė, bet pasižiūrėjus iš arčiau, randame, kad tai tėra tik montažas daugiau ar mažiau protingų dalykų, kurie jau yra žemėje, ar kurie buvo žinomi.

Joks artistas, įskaitant tapytojus ir skulptorius, kurie mano esą abstraktais, negali sukurti visiškai ką nors naujo. Joks mokslininkas negali sugalvoti naują dalyką, nepanaudodamas pagrindinių elementų, kurie jam jau buvo žinomi.

Jei paukščių nebūtų buvę, kas būtų galėjęs įsivaizduoti, kad yra būtybių, kurios be kojų dar gali turėti sparnus? Ar mes būtume galėję įsivaizduoti plunksnas? Aišku, kad ne. Galima eiti dar toliau. Jei nebūtų buvę paukščių, mes niekad neturėtume lėktuvo. Aišku, mes skraidytume, bet kitomis priemonėmis, bet niekad nebūtume įsivaizdavę lėktuvo su sparnais. Jeigu nebūtų žuvų, ar mes galėtume įsivaizduoti gyvūną, gyvenantį vandenyje?

Nieko nuostabaus, jei kitų planetų gyvių kūno struktūra nėra panaši į mūsų, nes esant kitoms sąlygoms, per milijonus metų jos prisitaikė ir yra tiek skirtingos, kad mes net negalime įsivaizduoti, kaip niekad nebūtume galėję įsivaizduoti žuvies ar paukščio, jei tokių gyvių nebūtų buvę žemėje.

Kitame numeryje: Mažas pasivaikščiojimas po kitas planetas.

Konkursine nuotrauka Nr.18

Ak tie batai, kaip sunku į juos koją pataikyti...

Kitų planetų gyventojai greičiausiai nėra tokie, kaip mėgsta vaizduoti science fiction romanų iliustratoriai.

kitą civilizaciją? Gyvą ar mirusią? Ar kitos būtybės bus kiek panašios į jį?

Prieš dvidešimt metų dar mokslininkai išdidžiai tvirtino, kad žmogus pasaulyje yra vienintelis. Šiandien jie sako, kad žemė nėra vienintelė tarp milijonų planetų, kurioje esanti gyvybė...

Neseniai du amerikiečių mokslininkai laboratorijoje įrodė, kad Marse galinti būti gyvybė. Esą, vienas amerikiečių mokslininkas iš Marso pagavęs radijo siūničius signalus. O sovietų mokslininkai sako, kad Marso "mėnuliai" - Phobos ir Deimos esą ne kas kita, kaip dirbtiniai satelitai...

Pagal Vatikano, prisitaikydami laikams, sako, kad galimas dalykas, jog kitose planetose gyvena būtybės, kurios nebuvo, kaip mes, suteptos prigimties nuodėme.

Išvakarėje planetų užkariavimo kyla klausimas, ar yra kitose planetose kokia gyvybė? Į šį klausimą atsakant nemažai medžiagos duoda prancūzų mokslininkas George Langelaan.

AR MES ESAME VIENINTELIAI PASAULYJE?

Vargu ar taip yra, sako Georges Langelaan. Jau vienas faktas, kad kitos planetos panašios į mūsų žemę, o kitos saulės panašios į mūsų, leidžia manyti, kad yra gyvybė ir kitose planetose, kurios nuo mūsų yra per milijonus šviesos metų.

Jei kitose planetose yra gyvybė, tai visai suprantamas dalykas, kad mes neesame vieninteliai maistančios ir protingos būtybės. Tik kitų planetų būty-

bių mirškime, kad mūsų saulė yra per tūkstančius šviesos metų nuo centro, kur planetos yra arčiau viena kitos, negu mūsų artimiausi kaimynai.

Žemės astronominė pozicija yra panaši į ūkininko padėtį, kuris gyvena atsiskyręs per penklasdešimt mylių nuo artimiausio kaimynai.

kas jis? Ar taip atrodo žmonių įsivaizduojamas Marso ar Veneros gyventojas?

sio miestelio ir kuris yra per penkis šimtus mylių nuo didesnio centrinio miesto...

AR YRA ŽMONIŲ KITOSE PLANETOSE?

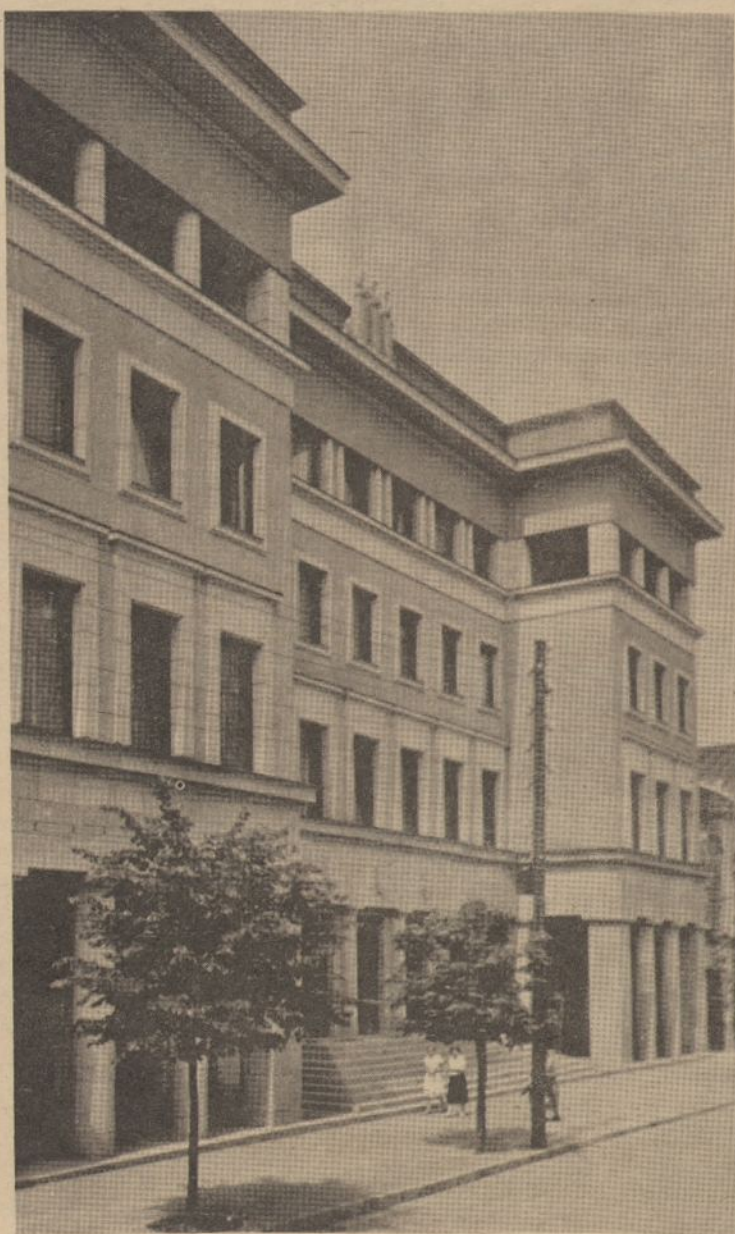
Negalima sakyti užtikrinančiai. Bet pasaulis yra toks didelis, kad visko galima tikėtis.

Republic darbininkams:

KA REIŠKIA REPUBLIC'S PASIŪLYMAS DĖL DARBININKŲ SĄLYGŲ TYRINĖJIMO?

Republic siūlo ir toliau dirbti kartu su unijos atstovais gerinant darbininkų sąlygas kompanijos fabrikuose. Ji pasiūlė sujungtą unijos ir kompanijos Human Relations Research Committee studijuoti problemoms, kaip: nustačiusi skalės algų ir pašalpų pakėlimams, personalo problemoms, kylančioms iš pagerintos produkcijos, išlaikymui darbų klasifikacijos programos, algų paskatinimo, seniority ir medicininės apsaugos. Šis komitetas būtų įgaliotas samdyti kvalifikuotus ekspertus, kad jie padėtų visose studijų šakose.

REPUBLIC STEEL

Nepriklausomos Lietuvos gražieji Kauno pastatai: Karininkų Ramovė - Trys Milžinai. Statyta pagal arc. St. Kudoko projektą.

Inž. V. Didžiulis, Kolumbijoj sėkmingai įsijungęs į didžiąją krašto pramonę ir prekybą.

Inžinierius Vytautas Didžiulis, Neo-Lithuania filialas, lankydamsis Šiaurės Amerikoje, patiekė eilę minčių, liečiančių sutauptų investicijų galimybes Kolumbijoje, Pietų Amerikoje.

Išsikalbėję su svečiu užsiminėme eilę aktualesnių klausimų. Štai jie:

— **Pone inžinieriau, kokių tikslų vedinas atvykote į Šiaurės Ameriką?**

— Pirmoje eilėje atostoginiams. Žinoma, kiek laikas

ir apystovos leidžia, stengiuos išplėsti prekybinius ryšius su Šiaurės Amerikos firmomis, kurias atstovauja Kolumbijoje.

— **Ką galėtumėte painformuoti apie Jūsų prekybinę veiklą Kolumbijoje.**

— Mano veikla Kolumbijoje nesiriboja vien prekyba. Didelį dėmesį kreipiame į pramoninę gamybą, kaip garo katilų, mašinų montavimo, izoliacines medžiagas gamybą ir kt. Šiuo metu planuojame statyti naują fabriką.

— **Kokiu pagrindu esate organizavę šią prekybinę — pramoninę veiklą?**

— Organizacija remiasi bendrovių pagrindu. Kapitalas sudarytas parduodant akcijas. Šiuo metu mūsų veikla bazuojasi per tris bendroves. Tai inžinerijos, projektavimo b-vė, prekybos bendrovė ir Amerikos ir Europos firmos atstovaujanti bendrovė.

— **Koks finansinis šių firmų stovis?**

— Imant pagrindu rinkos kainą šiandien mūsų akcijos parduodamos santykiu 1:3 ar 1:4. Tai yra aukščiau tris ar keturis kartus nominalinės akcijos vertės. Šis faktas mus ypatingai džiugina, nes mūsų firmos sugebėjo, palyginti per trumpą laiką, patrigubinti, o kai kuriais atvejais pakelti mūsų akcininkų kapitalą net keturis kartus, neskaityt, kad per tuos metus nuolat buvo mokamas aukštas dividendas. Nors jau dabartinio metu darome apie 6 milijonus pezetų metinės apyvartos, bet manome, kad plėtimuisi yra labai patogi dirva. Kaip tik šių reikalų tvarkymui ir pašvenčių didesnę savo atostogų dalį.

— **Jūs minėjote apie sutauptų kapitalo investicijų galimybes Kolumbijoje. Gal galėtumėte duoti platesnį paaiškinimą?**

— Šiandien Kolumbijos ūkis yra dinamiškoje plėtimosi stadijoje. Naujoji Kolumbijos vyriausybė sugebėjo stabilizuoti ūkinę ir politinę krašto padėtį. Tai labai teigiamai atsiliepė į ūkinį kilimą. Didėjant ūdarbiams lygiagrečiai vystosi ir kasdieninio vartojimo bei pramoninių prekių paklausa.

Šiuo metu Kolumbijoj atsiranda daug galimybių sveikai kapitalo investicijai. Mūsų pragyvenimo kaitų lygis yra žymiai žemesnis, negu Šiaurės Amerikos. P a v a i z d a v i m u i galėčiau teigti, kad investavus 30000 dolerių Kolumbijoje, šeimai galėtų pragyventi iš investicijos dividendų jau nieko nedirbdama.

— **Skamba labai viliojančiai, bet ar tai nėra per daug rizikinga?**

— Žinoma, nepažįstant vietinių sąlygų patartina būti atsargiems. Ir Kolumbijoje, kaip kiekviename krašte, rasite žmonių, sugėbančių, kaip pas jus sako "parduoti Brooklyno tiltą". Todėl, kalbėdamas apie sutauptų investiciją, išjungiu spekuliatyvines investicijas. Bendrai, idėja pasiūlyti lietuviams pagyvoti apie atliekamo "skatiko" investiciją Kolumbijoje, man kilo čia, Amerikoje. Artimiausioje jūsų gyvenimą ir tą tempą, pagalvojau, kad mūsų, Kolumbijoje gyvenančių lietuvių gyvenimas yra daug artimesnis buvusiame Lietuvos gyvenimui. Kiek čia teko išsikalbėti, tai laisvo laiko per savaitėlę ir nesurandate. Tuo tarpu pas mus gyvenimas eina žymiai lėtesniu tempu. Mes turime pakankamai laiko ir darbui ir poilsiui. O namų ruošos vargai atliekami samdinių.

Protingai investuoti į t per eilę metų ne vienas lietuvis galėtų susikurti tokias sąlygas, kad jam nerūpėtų ar rytdieną jo fabrikas ar įmonė turės jam darbo ar ne. Pasidarytų savystovus ir galėtų pasinaudoti savo darbo vaisiais. Esu pasiryžęs padėti suinteresuotiems asmenims, bet dėl laiko stokos, prašyčiau suinteresuotus asmenis kreiptis į V. Dzenkauską: 4419 So. Fairfield, Chicago 32. Ill. Jam paliksime visas informacijas ir jis galės supažindinti jus su detalėmis.

Kodėl gi mes negalime, kaip vokiečiai, prancūzai ar kitos tautybės, išteigti, pavyzdžiui, Amerikos ir Kolumbijos lietuvių eksporto-importo banką? Salvos labai palankios, reikia tik organizacijos ir kūrybos noro, o investuotas kapitalas gali nešti labai viliojantį dividendą.

D.

KVIEČIAME Į BOSTONO LIETUVIŲ CHORO KONCERTĄ

Bostono Liet. Mišraus Choro Mergaičių Trio, vad. muz. Julius Gaidelis, dalyvaus choro koncerte sausio 17 d. 3 v. p. pietų So. Bostono High School auditorijoje, Thomas Park, So. Bostone. Mergaičių Trio, kuriame dalyvauja Irena Mickūnienė, Vida Mališauskaitė ir Ela Duosienė, plačiai pažįstamos Bostono ir jo apylinkių lietuviams, visuomet susilaukia publikos didelio pritarimo ir mielai laukiamos kiekviename rengime.

Po koncerto įvyks banketas Lietuvių Piliiečių Draugijos salėje So. Bostone, kuriame be Vyrų choro, dalyvaus Vyrų choro kvartetas. Kvartete dalyvauja Pranas Šimkus, Vytautas Eikinas, Jonas Grinkus ir Zenonas Alvinškas.

Visi lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti.

BAIGĖSI "SERENADA"...

Nuaidėjo paskutiniai švelnios muzikos garsai, nutilo lėkšmų svečių juokas ir daina, girdėjosi tylūs atsisveikinimai... Baigėsi "Serenada"! Baigėsi "Serenada", pasiekusi savo tikslą - išskvičiusi šypsnį, juoką ir dainą.

Šio vakaro pasisekimas priklauso gausiam būriui taktininkų, kurie energingai ir mielai prisidėjo prie to milžiniško darbo vienu ar kitu būdu. Be jų, mes "Lapiniai" nebūtume pajėgę taip puikiai svečius palinksinti. Šio laikraščio pagalba reiškiamie visiems žemiau išvardintiems širdingiausią padėką.

Už puikų meninės programos išpildymą: muzikui J. Gaideliui, Bostono mergaičių trejetukui (E. Dousienei, V. Mališauskaičiai, I. Mickūnienėi), pianistei D. Papievytei, ir humoristui K. Čampeii.

Už elektros sutvarkymą ir projektorių paaukojimą: M. Manomaičiui.

Už leidimų parūpinimą: Bostono Balfo skyriui, adv. J. Grigaliui, ir A. Andriulioniui.

Už išlietą prakaitą sumaniai vedant bufetą: S. Kalvaičiui, S. Kiliuliui, ir A. Vieškalniui.

Rūbinę tvarkiusiems vyrams: K. Mickevičiui ir A. Lapšiiui. Už filmų aparato paskolinimą: R. Šležiui.

Už praleistus ilgus vakarus rašant svečiams pakvietimus bei padedant pačiam parengime: N. Razvadauskaičiai, D. Vakauzaitei, V. Valauzaitei, ir A. Žibinskaičiai.

Už vaišių parengimą ponioms: Tumavičienei, Vasiliauskienei, Vieškalnienei, Dilbienei, Treinienei, Dambrauskienei, Kiliulienei, Žibinskienei, Juozapaitienei, Šležienei, Subatkevičienei, Katauskienei, Selevoničikienei, Kalvaitienei; panelėms: D. Rudžiūnaitei, B. Banaitytei, R. Lendraitytei, D. Simonavičiūtei, D. Liaugaudaitei, ir I. Bartašiūnaitei.

Už pranešimus spaudoje: "Kėleiviui", "Dirvai" ir "Darbininkui".

Už gražų bendradarbiavimą: Strand Hall savininkams Gedučiems ir krautuvininkams Arlauskams.

Už atsilankymą ir įvertinimą mūsų pastangų bei darbo: 320-čiai svečių, pradėdant tolimuoju Clevelandu ir baigiant bostoniškais.

Baigiant, dar sykį tame širdingą ačiū visiems talkininkams ir tikimės, kad "Sere-

nados" aidai pasiliks amžinai Jūsų malonių prisiminimų pinyne.

"Lapiniai"

Lietuvių Piliiečių Draugijos valdybos rinkimai 1960 metams baigėsi išrenkant: pirm. J. Grigalius, vicepirm. — A. Young, protokolų sekr. — A. Naviera, finansų sekr. — J. Romanas, išdin. — J. Arlauskas, maršalka — K. Yuška. Iš viso balsavo 565 nariai.

Lietuvos Vyčių 17 kuopa, vasario 12-14 dienomis rengia slydinėjimo savaitgalį. Vietos bus tik 35 asmenims, todėl norint užsitikrinti nakvynę, prašoma registruotis iš anksto skambinant Edvardui Rudžiui, telef. AN 8-6275. Kaina \$13.00.

Step. Dariaus 317 Posto skyrius sausio 31 d. savo patalpose, 168 "H" g-vė, rengia įdomų žaidimų vakarą. Pradžia 7:30 val. vak.

"Herkaus Montės" Sk. Vyčių būrelis, gruodžio 25 d., 7:30 val. ruošia savo tradicinius šokių tautininkų namuose, 484 — 4th St.

Rom. Bričkus

New Yorke įvykusiame lietuviško teatro suaktyvėjimo Jurgis Blekaitis ir Antanas Škėma skaito dialogą apie laisvę iš A. Landsbergio dramos "Penki stulpai turgaus aikštėje".

G. Peniko nuotrauka

"PURR KANTRI"

Arba žvilgsnis į Ameriką per Nikitos švitėjimą
(Instrukcija sovietų kino-operatoriams)

- Taigi, draugai kinematografijos darbuotojai, pagaliau! Pagaliau susilaukėme filmo, kurio žiūrėti tarybiniai žmonės eina noriai. Filmo apie draugą Nikitą Amerikoj.

Na, jūs žinot, daugumo tų niekšų akys laksto aplink draugą Nikitą, tai yra, žinot, apie tuos visokius kapitalistiškus įtaisymus, kurių draugas Nikita negalėjo visiškai užstoti. Bet yra padaryta viskas, kas galima, kad kiekvienam filmo kadre mūsų didžiosios šalies žymiausio kūrėto žvilgsnis būtų švitėjęs į tik tik buvo galima, tai net ir už mėnulį skaisčiau.

Tačiau draugai, rodydami filmą būkite budrūs. Žiūrovai gali užduoti visokių klausimų. Atsakydami į juos vartokite tiksliai anglišką posakį: patinguokit galva ir sakykit apie Ameriką, kad tai "purr kantri", reiškia, pasigalėjimo verta šalis. Nebijokit pavartoti anglų kalbą. Pats draugas Nikita jau kalba angliškai: Oo - kei!

Kaikiuriuos klausimus galima numatyti iš anksto. Būkit pasiruošę atsakyti. Pavyzdžiui:

KLAUSIMAS: Ar Amerikoj iš tikro tiek daug automobilių, kaip filme parodyta? Ir ar darbininkai jų turi?

ATSAKYMAS: Pasižiūrėkit, kaip automobiliuose važiuojantieji apsirėngę ir suprasit, kad tai vien kapitalistai. Be to, kokia nauda iš tų automobilių daugybės? Jų tenai gi nėra kur pastatyti. Už pasistatymą reikia pinigų mokėti, o kur tų pinigų žmonės ima, kai tiek bedarbių! Purr kantri!

KLAUSIMAS: O kodėl jų krautinių languose tiek daug prekių? Ir pasirinkimas, atrodo, nepaprastai didelis...

ATSAKYMAS: Kur tau nebus pilni langai prekių! Darbo žmonės gi pinigų neturi, tai prekės ir guli languose nenupirktos. Purr kantri!

KLAUSIMAS: O vienoj vietoj matėm, kad draugas Nikita valgykloj pats nešasi sriubos lėkštę prie stalo. Kaipgi taip?

ATSAKYMAS: Taigi matot, kaip kapitalistai tyčia didina bedarbių skaičių! Valgyklose verčia žmones pačius sau nešioti lėkštes, o patarnautojų nesamdo. Purr kantri!

KLAUSIMAS: O kodėl tas kelias, kur draugas Nikita važiuoja kukurūzų žiūrėti, dulka visiškai taip, kaip pas mus? Ar Amerikos keliai negeresni už mūsų?

ATSAKYMAS: Draugai, čia jūs patys įsitikint, kad kapitalistai visus pinigus kiša į NATO kariuomenę ir kelių netaiso! Purr Kantri!

KLAUSIMAS: O kodėl Hollywoodo amerikona rodė Nikitai savo mergas pusplukes? Argi čia ne užgavimas didžiajam mūsų didžiosios šalies vadui?

ATSAKYMAS: O ne, užsigauti nereikia, reikia suprasti. Vargšės merginos taip mažai uždirba, kad neturi kuo apsirėngti... Purr kantri!

Ypač, draugai, būkit gerai pasiruošę provokatoriškiems

klausimams. O jų gali laikas iškelti, ypač žiūrint scenų iš New Yorko. Kaip žinot, draugai, darbo žmonių minios Amerikoj visur veržėsi pasveikinti draugo Nikitos, tik kapitalistų policija jiems trukdė. Ypač New Yorke buvo labai sunku užfiksuoti filme tą darbo žmonių veržlumą. Taigi, vienas net iš pirminės apžiūros dalyvių ėmė ir paklausė, kokie, girdi, ten žmonės stovi su visokiais plakatais, ir ant vieno regis parašyta "Hungary" ar kas panašaus...

Aš tam nesusipratėliui, draugai, daviau aiškų atkirtį. "Draugas", sakau, "jeigu aiškiai nepamatėi, tai niekų neplepėk! Tai vargšai bedarbiai sveikino draugą Chruščiovą. Ant plakato buvo parašyta ne Hungary, o Hungary, tai reiškia, alkstam, badaujam. Aš gi, draugai, sakau jums, Amerika yra purr kantri!"

Užrašė Rokas Rokunda

P.S. O jeigu Amerikoj dar ir dabar yra manančių, kad Chruščiovo kelinė galėjo padėti susidaryti sovietuose teisingesnei nuomonei apie Ameriką, tai Amerika iš tikrųjų yra Poor Country....R.R.

CHICAGOS priemiesčio policija paskelbė: "Policija baigia darbą. Nėra pinigų, taigi nereikia nei patarnavimo". Nesuaprašimas kilo, kai priemiesčio savivaldybė nubalsavo policininkų atlyginimą sumažinti nuo vieno dolerio per valandą iki 25 centų.

NETOLI Baltimorės vienas 68 metų jaunuolis pajuto, jog kažkas jį tempia iš lovos. Prasiblaivęs pamatė merginą, su kuria draugavo apie keturius metus, bet paskutiniu metu buvo persiskyrę. Ši iškilmingai pareiškė: "Arba tu mane vesi arba aš tave nušausiu." Savo žodžių patvirtinimui paleido šūvį į lubas. Pasirinkimas buvo mažas, todėl teko keltis ir vykti į vedybų įstaigą. Kai raštininkas paprašė pakėlus ranką prisiekti, jog visos surašytos žinios teisingos, tai jaunasis atsakė prisiekti. Netoliese buvęs policininkas susidomėjo reikalu. Greit paaiškėjo visą vedybų istoriją ir būsima jaunoji atsidūrė už groty.

E. CHICAGO

ĮSISTEIGĖ JŪRŲ SKAUTAI

East Chicagos apylinkės berniukų jūrų skautų steigiamasis susirinkimas įvyko gruodžio 20 d. Šv. Pranciškaus parapijos salėje, buvo įsteigtas laivas Klaidėda. Jo vadu paskirtas Stasys Butkus.

Susirinkimą atidarė ir jam vadovavo jūrų skautas Liudas Štenys. Susirinkimas buvo pradėtas malda, kurią atkalbėjo jūrų skautų dvasios vadovas kun. Ralibuzis.

Po steigiamojo susirinkimo buvo užkandžiai ir meninė programa. Išpildė East Chicagos jūrų skautės: Rūta Domarkaitė ir Aušrelė Ginčauskaitė padėklamavusios eilėraščių, o sesės skautės padainavusios.

Vaišių parengimu ir svečių priėmimu rūpinosi Vanda Mažekienė, talkininkaujant skautų mamytėms.

TAUTINĖS SĄJUNGOS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

East Chicagos Tautinės Sąjungos skyriaus visuotinis narių susirinkimas numatytas 1960 m. sausio 9 d. 6 val. vakare p.p. Rimkūnų rezidencijoje: 2720-164th place Hammond, Indiana. Bėmetinio susirinkimo reikalų bus paminėta ir skyriaus vienerių metų suaktyvėjimas.

BENDRUOMENĖS SUSIRINKIMAS

Lietuvių Bendruomenės, East Chicagos apylinkės visuotinis narių susirinkimas šaukiamas 1960 m. sausio 17 d. (sekmadienį) 4 val. p. p. lietuvių parapijos patalpose.

Pakenė

CHICAGOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Skyrius auga ir plečia savo veiklą

A. L. T. S-gos Chicagos skyriaus valdyba, vadovaujama P. Vėbros, gruodžio 20 d. turėjo savo pirmąjį posėdį. Be eilės einamųjų reikalų, aptarti ir ateities planai. Visi pritarė, kad reikia įtraukti ir šeimų narius į mėnesinius pobūvius, kuriuose būtų pasikeičiama aktualijomis ir tampa bėn dradabliaujama. Šiuos pobūvius pavadino arbatėlėmis, kurios vyks kas mėnesį, pirmąjį sekmadienį, Balio Pakštų svetainėje. Pirmoji įvyks sausio 17 d., 4 val. 30 min. ir tęsis iki 9 val. vakaro. Prie kavos bei arbatos bus pasiūlyti įvairios temomis. Po to seks šokiai, griežiant B. Pakšto orkestrui.

Toliau arbatėlės numatomos: vasario 7 d., kovo 6 ir balandžio 3 d. Vėsnės datos bus praneštos kitą kartą.

Posėdyje iškeltas klausimas ir dėl radijo pasikalbėjimų įvairiomis temomis per Margučio radiją. Tuo pranešėjais pavesta rūpintis, susitarti su radijo vadovybe valdybos nariui Kazui Kasakaičiui.

Į skyrių neseniai įstojo 7 nauji nariai.

Įvyks Lietuvos pašto ženklų paroda

Prieš kelis metus įvykusi Chicagoje Lietuvos pašto ženklų paroda gyvai praėjo ir susilaukė gražaus atsiliepimo. Iš šiemet numatoma balandžio 2-3 d. suruošti panašią parodą, ne Vyčių salėje, bet Dariaus-Girėno didžiojoje salėje, gausiai papildytą ir daug didesnę, nei buvusioji. Numatoma išstatyti 225 rėmai. Parodai vadovaus žinomas filatelistas Ignas Sakalas.

Lituanistinės mokyklos vakaras

Sausio 9 d. įvyksta Chicagos Aukšt. Lituanistinės mokyklos tradicinis vakaras, kur be įvairios programos, pačių mokinių išpildomos, bus pastatytas scenos vaizdelis, inscenizuotas Jono Biliūno apsakymas "Jonukas". Dramatizavo mok. Domas Velička. Pastatymų rūpinasi Chicagos Aukšt. Pedagoginių Lituanistikos kursu studentai. Vakaro programai vadovaus mok. F. Strolia, kuris paruošė muzikinį montażą "Kad galėtų vėl rūtos žaliuoti".

Naujoji Vilniaus S-gos Chicagos skyriaus valdyba

Gruodžio 20 d. buvo susirinkusi pirmoji posėdžio

Vilniaus S-gos Chicagos skyriaus valdyba. Pareigoms pasiskirstė: pirm. — V. Šimkus, vicepirm. — P. Stakauskas, sekr. — J. Truškūnas, kiti valdybos nariai: Br. Buikienė ir P. Dirksis. Numatė suaktyvinti veiklą, verbuojant vilniečius ir Vilniaus krašte gyvenusius, remti leidžiamą knygą apie Vilnių ir Vilniaus kraštą anglų kalba, kurią parašė dr. Ad. Šapoka, rūpintis Vilniaus krašto albumo išleidimu ir kt.

Pakrikštytas Kybartų sūnus

Gruodžio 27 d. buvo pakrikštytas Kybartų sūnus Reimondo vardu. Krikšto tėvais buvo: dr. Tumasonis ir p. Juškie. Tai antras jų šeimoje sūnus.

Buvo daug svečių ir vaišės įvyko Marquette Parko svetainėje. Viską pravedė ir vadovavo A. L. T. S-gos skyriaus pirm. P. Vėbra.

Vėl pasirodė žurnalas Užuolanka

Kurį laik, dėl ruošiamo Istorinio Lietuvos Albumo. Užuolanka neišėjo. Bet prieš pat Kalėdas vėl pasirodė. Numeris įvairus, gausu iliustracijų. Kiek medžiagos jau senstelėjusios, nes ji buvo anksčiau surinkta.

Išleido ir prieda, daugiau imonių informacijai. Redaguoja Ad. Vilainis. Žada eiti kas mėnesį.

J. V.

Z. Umbražūno įstaiga naujoji vietoj

Zigmas Umbražūnas, anksčiau aktyviai dirbęs lietuviškoje spaudoje, o paskutiniaisiais metais Chicagoje besiverčias nekilnojamojo turto pardavimu, savo įstaigą perkėlė į naujai įrengtas patalpas — 5848 So. Kedzie Ave. Tel. RE 7-2646.

LITUANISTINĖS MOKYKLOS VAKARAS

1960 m. sausio 9 d., 7 val. vak., Chicagoje, Lietuvių Auditorijoje, rengiamas Aukštesniosios Lituanistinės Mokyklos vakaras. Mokyklos vadovybė deda daug pastangų, kad vakaras būtų įspūdingas. Meninę programą išpildys mūsų jaunieji talentai, šios mokyklos mokiniai, kuriems vadovauja p. Brazdienė, D. Velička ir F. Strolia.

Chicago visuomenė nuširdžiai kviečiama skaitlingai atsilankyti. Tuo paremsime mūsų jaunąją kartą ir pasigerėsime jaunaisiais talentais.

Dirvos skaitytojai kviečiami atidaryti taupymo sąskaitas lietuvių vedamaj Taupymo Bendrovėj, kuri:

- moka **4%** metinius dividendus (dividendai išmokami birželio 30 d. ir gruodžio 31 d.)
- apmoka visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL Federal SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaukas, Pres.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Agota Kaduškiūtė, viena iš ankstyvųjų Clevelando ateivių, jau anais laikais ištekėjus už vokiškos kilmės vyro, mirė gruodžio 22 d., sulaukus ketvirtos eilės savo anūkų. Ji palaikė ryšius su sena Sv. Petro vokiečių parapija (Superior — E. 17 St.). Ten buvo ir jos laiduotuvių pamaldos.

• Juozui Žemaičiui, daugelio lietuviškųjų organizacijų veikiam nariui, suėjo 50 metų sukaktis. Geriausių metų!

• Edvardas Karnėnas apmokėjo Dirvos metinę prenumeratą savo bičiuliui Fr. Šlenterui, gyv. Vokietijoje.

• Visi nepiliečiai raginami neužmiršti ir sausio mėn. užpildyti svetimšalių registracijos korteles. Jas reikia iš pašto įstaigų pasiimti ir užpildžius grąžinti (paštu siųsti negalima).

Padėka

Širdingiausiai dėkoju daktarui už padarytą operaciją ir stropiausią priežiūrą.

Taip pat širdingai dėkoju visiems mano draugams, pažįstamiems ir skautėms, užjautusiems mane ligoje savo lankymu arba raštu.

Dėkinga M. Dunduraitė

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

Balandžio 23 d. Clevelande įvyksta Grandinėlės šokių ir muzikos koncertas. Koncertą rengia Lituanus žurnalui remti ir Grandinėlės narių tėvų komitetai. V. Pliodzinsko nuotrauka

Social Security mokesčiai ...

(Atkelta iš 3 ps1.)

2) Invalidų pašalpos. Pilietis virš 50 m. amžiaus, kuris yra sužalotas ir nepajėgia dirbti, pagal įstatymą gali gauti iki \$127 kas mėnesį, ar iki \$254 jei jis turi žmoną, jaunesnę kaip 62 m. ir vaiką jaunesnį kaip 18 m.

3) Mirties pašalpa. Jei darbininkas miršta, jo žmona gauna vienos sumos mažą pašalpą ir mėnesinį atlyginimą, jei yra vaikų, jaunesnių kaip 18 m. Vairai taip pat gauna pašalpos atlyginimą, kol jiems sukanka 18 m. amžiaus. Didžiausias mėnesinis atlyginimas yra apie \$254.

Našlė, kuri neturi vaikų, gauna mėnesinę pašalpą tik po 62 m. amžiaus.

Social Security mokesčiai, ži-

noma, yra naudojami apmokėti šių trijų rūšių pašalpas. Gaunami mokesčiai yra didesni, negu išmokami, ir tie atliekami pinigai investuojami į valdžios vertybinius popierius.

BALTIMORE

Prieš pat Kalėdų šventes ALT S-gos Baltimorės skyriaus susirinkime dalyvavo ir naujai įstojusieji nariai J. Auštra — Lietuvių namų vedėjas ir B. Medelis. Buvo aptarti bėgamieji reikalai ir pagerbtas seniausias Baltimorės skyriaus narys Petras Jaras, kuriam gruodžio mėn. suėjo 80 metų.

BALFo nariai darė rinkliavą Vasario 16 gimnazijai paremti. Vajus dar tęsiasi ir, matyti, duos gerus vaisius. Vajui pasibaigus rezultatai bus paskelbti.

Baltimorėje įsisteigė Lietuvių Sporto Klubas. Į valdybą išrinkti: inž. Gailevičius, Vytautas Saurusaitis, Pūkelis ir Pablonskis.

Sporto klubas Baltimorės Lietuvių namuose turi išnuomavęs salę, kur žaidžia stalo tenisą ir šachmatus.

K. E.

Šiais ir ateinančiais metais išmokami atlyginimai bus didesni, negu gaunami mokesčiai dėl pašalpų sumos padidėjimo. 1960 m. išmokami atlyginimai bus didesni, negu gaunami mokesčiai skirtumas bus sudarytas iš investicijų pajamų.

DĖMESIO!

Pasirūpinkite, kad mūsų adresas ir telefonas pasikeitė. Dabar yra:

642 Meadowlane Dr.
Richmond Hts. 24, Ohio
Telef. HI 2-4450

Mes dabar turim geresnes sąlygas jums patarnauti. Prašom šaukti visais apdraudos reikalais.

Paulina
Mozuraitis-Bennett
Apdraudos agentas

Clevelande Šv. Jurgio parapijos bažnyčios sienoje ramovėnų pastangomis buvo atidengta žuvusiems dėl Lietuvos laisvės pagerbti lenta, padaryta dail. V. Raulinaičio.

V. Pliodzinsko nuotrauka

Berolina

SIE BATAI GAMINAMI
VYRAMS, MOTERIMS
IR VAIKAMS

IMPORTUOTI IŠ VAKARŲ VOKIETIJOS

Jie specialiai pagaminti Europos žmonėms, gyvenantiems Amerikoje.

\$12.95
IR DAUGIAU

SIPOS

12528 BUCKEYE ROAD CLEVELAND 20, OHIO

SKYLINE 1-5520

J.S.AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
1254 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.
Dienos telef.: HE 1-6352 Nakties tel.: LI 1-4611

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Didelis įvairių dovanų pasirinkimas

7007 SUPERIOR AVE Greta Ezella Theatre
Tel. EX 1-3969 Bute: WA 1-2354

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

CANADA DRY GINGER ALE

EX 1-8800

SINCERE GREETINGS and BEST
WISHES To All Lithuanian people,
for a Happy Holiday

BEDFORD FORD CO.

SEE THE NEW OUTSTANDING
1960 FORD CARS

310 Broadway
Call BE 2-3400

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAin 1-1773

REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgicio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

20 METŲ TOS SRITIES
PRAKTIKA

Vokiečių radijų
taisymas

TELEFUNKEN

Authorized Factory Service

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE
CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių

LAKEWOOD 1-4669

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

SAVE
SAFELY

ALL SAVINGS
DEPOSITED THROUGH
January 15th
EARN INTEREST
FROM
January 1st

Earn
4%

Save-
by-
Mail...

ASK FOR FREE
SAVE-BY-MAIL KIT

613 East 185th Street
26000 Euclid Avenue
6235 St. Clair Avenue

at
ST. CLAIR
SAVINGS

DIRVA

Nr. 1

1960 m. sausio 4 d.

KAS IR KUR

• **Suomijos didžiausias dienraštis** Helsingin Sanomat, ryšium su muz. Aleksandro Kačanausko mirtim Lietuvoje, atspaudė rašinį, iškeliantį jo gyvenimą ir kūrybą. Pažymėta, kad velionis 1916 metais Helsinkyje išleido liaudies dainų rinkinį "Lietuvos dainų ir giesmių gaidos".

• **Inž. Jonas Ulėnas**, dirbdamas vienoje L. I. firmoje, vakarais intensyviai ruošiasi Brooklyn Polytechnikos Institute masterio laipsniui įsigyti.

• **Inž. V. Didžiulis**, iš Kolumbijos, atsiuntė visiems Dirvos skaitytojams geriausius sveikinimus.

• **Broniaus Gedimino** vadovaujamas Los Angeles lietuvių radijas jau veikia du kartus per savaitę.

• **Petras Baltuška**, chigagietis, atnaujindamas prenumeratą, savo artimiesiems Dirvą užsakė N. Zelandijoje ir \$5.00 auka parėmė Vasario 16 gimnaziją.

• **Muz. Mykolas Hofmekleris**, iš Izraelio, atsiuntė geriausius šventiniams sveikinimus.

• **Muzikė Nijolė Stadalnikaitė-Ulėnienė**, iš Troy atskėlė į Hicksvill, N. Y. ir čia dėsto muziką ir dainavimą vidurinėje mokykloje.

• **Vytautas ir Gražina Mickevičiai** šventėms lankėsi pas tėvus — P. Mickevičių ir Stasį bei Verutę Gudus,

PETERSONO MOTERŲ KLUBO VEKLA

Prieš penkeris metus įsikūręs Patersone, N. J., Lietuvių Moterų Atstovybės Klubas, jau labai gražiai yra pasirodęs, ypač šalpos darbe. Tas mažas, vos 27 narių ratelis, vadovaujamas Izabelės Keraitienės, kiekvienais metais įneša daug kultūrinio gyvumo patersonečių gyvenimui, ruošdamas paskaitas, pobūvius, vaidinimus. Iš savo kuklių pajamų, kiek išgalės leidžia, remia užjūrio lietuvius. Tai gi ir šiais metais paskyrė Vasario 16 Gimnazijai \$50. Be to, atskiros Klubo narės — Izabelė Keraitienė, Audronė Valadkienė, Valerija Klupšienė ir Bronė Kažkauskienė, vieton Kalėdinių bei Naujųjų Metų sveikinimų, pasiuntė gimnazijai po \$5.00. Gi kitos narės — Lina Paulienė, Ona Baltutienė, Marija Stonkienė ir L. Laugalienė paskyrė vienkartinę dovaną po \$2.00. Taigi, iš viso švenčių progai, mūsų lietuviškai mokyklai Vokietijoje pasiūsta \$78.00.

Ateityje Klubas numato taip pat pasiūsti BALF, ALT ir Lituanus žurnalui. **A. K.**

Brooklyne. Vytautas studijuoja Fort Wayne, Indiana Universitete mechaninę inžineriją. Studijas baigs jau šiais metais. Jis yra tarp pirmųjų studentų garbės sąrašuose ir savo gabumais lietuviams sudaro pelnytą pagarbą.

Lietuvių Bendruomenės pirmininkas St. Barzdukas, iš Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos gavęs elementoriui leisti \$1000, sako padėkos žodį. Greta Gydytojų Draugijos pirmininkas Dr. H. Brazaitis. Dirvos nuotrauka

GYDYTOJAI DAVĖ \$1,000 ELEMENTORIUI

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija yra padariusi prasmingą nutarimą: kasmet iš savo lėšų skiria tūkstantį dol. lietuvių kultūriniam reikalams. Tokio nutarimo pagrindas — esą jie dėl profesinio savo darbo negali atsidėti kultūriniam išeivijos lietuvių gyvenimui, tad savo išteklium paremia kitų dirbamą toją darbą.

Toks nutarimas iš tikrųjų džiugina kiekvieno lietuvišką darbą dirbančio lietuvių širdį, nes jis atremtas į kilnų tikslą padėti mums kultūriškai augti.

Ohio lietuviai gydytojai prie šio augimo jau prisideda trečia savo tūkstantine:

Pirmoji tūkstantinė buvo skirta Lietuvių Bendruomenės Clevelando Apylinkės vykdomo dramos konkurso premijai, ir ji atiteko Alg. Landsbergiui už jo veiklą "Penkis stulpus turgaus aikštėje". Antroji tūkstantinė buvo skirta reikšmingam kultūriniam įvykiui atžymėti, ir ji LB Kultūros Fondo sudarytos jūrų komisijos buvo atiduota Lietuvių Enciklopedijos redakciniam kolektyvui už jo statomą nepaprastai reikšmingą kultūrinį išeivijos paminklą savo tautai, dėl spaudos negalinčiai savo enciklopedijos leisti. 1959 metų tūkstantinė skiriama lietuviškam elementoriui išsileisti, ir ji atiduodama Lietuvių Bendruomenei, liuanistinių vadovėlių leidimo darbą planuojančiai ir remiančiai.

Turiu dažnų progų su Ohio Lietuvių Gydytojų Valdyba susidurti ir kultūrinio lietuvių gyvenimo paremimo reikalu pasitarti, ir iš kiekvieno tokio susitikimo išeinu su gera nuotaika, nes matau lietuvių gydytojų kilnų tikslą ir gryną pasiryžimą savo įnašu prisidėti prie išeivijos lietuviškos dvasios palaikymo bei ugdymo. Man labai malonu pažymėti, kad Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos pastangos sutampa su Lietuvių Bendruomenės siekimais bei darbu, ir šitai įgalina nuosirdų bei artimą tarpusavio bendradarbiavimą, labai naudingą Bendruomenei, nes jai atiduodami gydytojų draugijos pinigai paremia bei stiprina

ją pačią, ne taip jau lengvai Amerikos sąlygomis besiskinančią savo kelią į ateitį. Taigi Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos sudaromu užnugarium Lietuvių Bendruomenė pagrįstai džiaugiasi ir reiškia pagėdavimą, kad ir kiti organizaciniai lietuvių vienetai pasuktų šiuo gydytojų draugijos pasirinktu teisingu keliu, nes jei turime savo organizuotą Bendruomenę, tad taip pat reikia sudaryti jai ir sąlygas jos tautiniams uždaviniais vykdyti. Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos pavyzdys mums čia turi didelės visuomeninės auklėjamosios reikšmės.

Klystų visi tie, kurie manytų, kad kultūriniam lietuvių gyvenimui paremti Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos pinigai į jos išdą suplaukia savaime. Jiems surinkti reikia ir darbo, ir pastangų. Todėl pagarbos verta draugijos valdyba, šio darbo bei pastangų nesigailinti. Visi arčiau organizuotojo mūsų gyvenimo stovį tai gerai supranta. Todėl juo maloniau Ohio lietuvių gydytojams už jų kultūrinį mostą tarti nuosirdų lietuvišką aciu: dėkui jums nepasikęstantiems vien profesinio darbo rūpesčiuose, bet atsimenantiems taip pat ir bendrąjį lietuvišką labą bei reikalą. Dėkui JAV Lietuvių Bendruomenės vardu.

St. Barzdukas,
CV Pirmininkas

Pataikauja...

Sulaukęs 60 metų, Aug. Gričius, dabar rašas taip, kaip Maskvos nustatyta rašyti. Matyt, tremtis Sibire savo padarė.

GYVA LIETUVIŠKŲ PARAPIJŲ PROBLEMA AUSTRALIJOJE

- Viena gana opių problemų, iššaukusių kiek platesnes diskusijas Australijos lietuvių spaudoje, buvo lietuviškų parapijų steigimo ir savųjų bažnyčių statymo klausimas, - rašo Iz. Jonaitis, Australijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas kalėdiniame bendruomenės laikraščio, Mūsų Pastogės, numeryje.

Iš bendruomenės pirmininko pasisakymo matyti, kad 1959 m. būta gana gyvų ir net aštrių diskusijų lietuviškų parapijų ir bažnyčių klausimais. Diskutuota daugiausia su kitu Australijos lietuvių laikraščiu, kapelionų kontroliuojamais Tėviškės Aidais, Bendruomenės pirmininkas aiškina, kodėl bendruomenės laikraštis lietuviškai klausimą, kuris nėra tiesioginis bendruomenės reikalas. Jis sako:

... tuo klausimu buvo pasisakyta ne dėl ko kito, o tik dėl lietuviškų katalikų parapijų steigimo, o kur jau liečiami lietuviški reikalai, ten gali reikšti savo nuomones ir lietuviškosios bendruomenės nariai.

... Buvo svarstyti įvairūs tokių parapijų steigimo galimūmų, kurie geriau galėtų sustiprinti mūsų tautinius siekimus, pagyvintų Bendruomenės veiklą, išvengiant jos dvilypumo ir skaldymosi... mūsų bendruomenės medžiaginės aukos vairuotinos tik saviems tautiniams reikalams juo racionaliausi būdu, vengiant, kad kada nors jos nepereitų į svetimųjų rankas.

Kaip lietuviškoji parapija niekada nepakeis Bendruomenės, - toliau sako pirmininkas, - nes ji tejungia tik dalį bendruomenės narių (vienos religijos), taip ir Bendruomenė neatstovaus parapijos, nes ji yra tolerantiška visų religijų ir pažiūrų lietuviams... Būtų fatališka klaida, jei lietuviškos parapijos suskaldytų Bendruomenę.

Pirmininkas reiškia viltį, kad parapijų ir bendruomenės reikalus pavyks tinkamai suderinti.

DIRVAI AUKOJO

Pratęsiant prenumėtatą Dirvą aukomis parėmė:

Juška J., Detroit	\$2.00
Veisas A., Philadelphia	2.00
Kubil P., Cleveland	2.00
Ramūnas V., Phila.	2.00
Bačauskas K., Brooklyn	2.00
Jurgaitis St., Cleveland	2.00
Michelevičius P., Chic.	5.00
Janušauskas V.	
Jacques-Castier	1.00
Česna K., Worcester	2.00
Puodžiukas J., Chicago	5.00
Rinkus J., Cleveland	5.00
Kalendra K., Toronto	2.00
Kazakevičius V.	
Woodhaven	2.00
Antanavičius N.	
So. Boston	2.00
Milaknius A. Dr., Chic.	2.00
Bričkus A., So. Boston	2.00
Gudaitis R., Chicago	2.00
Plauškaitis Br.	
Sioux City	1.00
Činkus J., Chicago	2.00
Jurevs T., Chicago	2.00
Lozoraitis V., Linden	2.00
Babinskas V., Phila.	1.00
Noreika J., Medina	2.00

Už aukas širdingai dėkojame.

DETROIT

V. ALANTO PASKAITA

1960 m. sausio 10 d. sekmadienį, 12:20 val. rašytojas Vytautas Alantas skaitys paskaitą "Rašytojo misija tremtyje". Paskaita bus ispanų mažojoje salėje. Tai bus jau antroji LB Detroito apylinkės valdybos suruosta paskaita. Paskaitos tema labai prasminga. Ji turi sutraukti visus detroitiečius.

KULTŪROS KLUBO VAKARAS

Kultūros klubas, P. Mikšienei - Arlauskaitėi vadovaujant ruošia specialų vakarą. Pelnas skiriamas Vasario 16 Gimnazijai. Vakaras įvyks sausio 17 d. International Instituto patalpose.

A.M.

Australijos Lietuvių Bendruomenė imasi konkrečių žygių skatinti lietuviškų laikraštinių prieauglį. Ji surengė jaunųjų spaudos bendradarbių konkursą ir premijavo keturis studentus, kurie per 1959 metus ryškiau pasireiškė bendradarbiavimu spaudoje (daugiausia tvarkydami Mūsų Pastogės jaunimo skyrių, pavadintą Jaunimo Kviesliu). Premijuoti: Algis Kazlauskas, Antanas Fišeris, Arūnas Žižys, Karolis Kazlauskas ir Romas Cibulskis, pirmieji keturi iš Melbourne, penktasis iš Sidnėjaus (Australijos lietuvių Sidney miestą vadina Sidnėjum, taip kaip kadaise Lietuvoje boksinkeris Šarkis daugelis buvo ėmę vadinti Šarkėjum, kadangi angliškai matė rašoma Sharkey).

Jaunųjų laikraštinių didžiulias skatintojas ir auklėtojas yra Albertas Zubras, gyv. Melbourne. Tačiau kažkas yra atsitikę, kad iš Mūsų Pastogės skilčių pastaruoju metu yra dingęs anksčiau gražiai užsirekomendavęs R. Maziliauskas.

Organizacinė "pulverizacija" sudaro rūpesčių ir Australijoje, kaip ir visur kitur. Australijoje lietuvių esama apie 10,000 (beveik visi yra nauji imigrantai), jie gyvena daugiausia trijuose didmiesčiuose ir šiek tiek yra poroj kitų mažesnių miestų. Kiekvienam mieste priskaitoma iki 20 ar net iki 30 lietuviškų organizacijų.

J. P. Kedys Mūsų Pastogės nusiskundžia, kad tos organizacijos neretai verčiasi lygiagrečiu darbu, arba kažkurios tiesiog griebiasi darbų ne pagal savo paskirtį, savuosius net apleidamos.

Pav., nurodo, kad Australijos lietuvių archyvinę medžiagą pasišovusi rinkti Australijos Lietuvių Katalikų Draugija, kuri esanti lokalinė, neturinti skyrių, kai apie 75% organizacinės lietuvių medžiagos jau vistiek esą bendruomenės organizacijos padalinių rankose.

Arba, vienas sporto klubas, kuriam sporto pasirodymai ne pergeriausiai sekasi, rengia vaidinimus, organizuoja tautinių šokių grupes ir tt.

Sidnėjaus Plunksnos Klubas, esą, kalbasi apie teisę, apie tikėjamą ir netikėjamą, apie lietuviškas mokyklas Lietuvoje, Vokietijoje ir Australijoje, kartais pakalba ir apie žurnalistiką, bet... beveik nebendradarbiauja laikraščiuose.

Vytautas Doniela kelia kitą irgi su organizacijų daugumu susijusį klausimą. Naujų Metų išvakarėse Adelaidėje vyksta didelė lietuvių sporto šventė, kurioje dalyvaus jaunimas (sportininkai) iš visų kolonijų. Bet studentai tuo pačiu metu suvažiuoja į Canberra, sostinę. Studentai Adelaidėje buvo pernai, kai kiti suvažiavimai vyko kitur... V. Doniela siūlo sutarti, kad bent ateinančiais metais visi didieji suvažiavimai būtų kuriami nors viename mieste, išdėstyti kelių dienų laikotarpyje, - kad būtų galima visur dalyvauti, visiems susitikti.

Australijoje vėl panaikinama karinės tarnybos prievolė. Mat, karių reikia labiau specializuotų, ir juos tesą galima gerai parengti, samdytus. Bet 1959 metais dar buvo šaukta šiek tiek ir privalomai, tad ir iš lietuvių jaunuolių vienas kitas turėjo įsivilkti į karinę uniformą. Tačiau privaloma karinė tarnyba (kuriems loterijos būdu buvo lemta ją atlikti) truko tik 140 dienų, iš kurių 77 dienas reikėjo atlikti iš karto, karinio apmokymo ir lavinimo stovykloje. Likusios dienos išdėstytos dalimis: 42 dienos savaitgaliais ir 21 diena vėl iš karto, baigiamųjų pratybių stovykloje.

Sportininkai iš Australijos po truputį traukia Amerikon. St. Darginavičius-Dargis ir R. Gasiūnas jau kuris metas gyvena Chicagoje. Netrukus į Clevelandą rengiasi išvykti Algis Šekas, anot Mūsų Pastogės, vienas iš žymiausių ir pavyzdgingiausių sportininkų Australijos lietuvių tarpe, Algis Šekas arvyksta su žmona ir sūnum, Clevelande gyvena jo žmonos tėvai.

Laisvės troškimas teveda ir naujaisiais metais

Brangūs tautiečiai Lietuvoje ir užsieny,

Naujųjų metų angoje atsigrįždami į senuosius ir žiūrėdami į tarptautinių įvykių plėtojimąsi, negalime pasakyti, kad jie buvo palankūs Lietuvos laisvės bylai. Kilusi Vakaruose nauja lūkesčių banga, kad būsią galima pasiekti susitarimo su Sovietų Sąjunga ir tuo būdu sustabdyti jos veržimąsi pirmyn, privėdė prie įvairių derybų bei pasikalbėjimų su sovietais. Nors netruksta valstybės vyrų ir spaudos balsų, ypač Jungtinėse Amerikos Valstybėse, primenančių sovietų pavergtųjų tautų likimą, vis dėlto praktiškoji politiko nepadarėta nė vieno žingsnio jam pasiekti. Vyriausiasis Vakarų politikos sovietų atžvilgiu tikslas palieka vadinamoji viršūnių konferencija, kuri susirinks gegužės mėnesį. Taigi atoslūgio banga dar tęsiasi ir dar dengs šešėlių daugelio kraštų ir daug milijonų žmonių, iš kurių sovietai yra atėmę valstybinę nepriklausomybę ir pilietinę laisvę, išvadavimo reikalą.

Sovietų okupacija yra lietuvių tautai juo skaudesnė, kad tuo pat metu, kada Sovietų Sąjunga neigia Lietuvai ir eilei kitų valstybių teisę į nepriklausomybę, pusiau laukinės Afrikos tautos viena po kitos tampa nepriklausomos ir gauna balsą tarptautinėse organizacijose, kuriose savo laiku buvo girdėti nepriklausomos kultūringos Lietuvos balsas, ligi sovietai smurtu jo nenutildė.

Tačiau kad ir kaip nepatenkinama būtų tarptautinės padėties raida artimiausioje ateityje, kad ir kaip pastovai atrodytų Sovietų Sąjungos priespauda Lietuvoje, vienas elementas palieka visada nepakeičiamas ir nepajudinamas - tai laisvės idėja, tautų ir atskiros žmogaus laisvės idėja. Ji tebėra gyva Vakaruose, ji birsta net Afrikos džunglėse, ją išlaiko gyvą tos tautos, kuriose, - kaip lietuvių tautoje - sovietai stengiasi ją sunaikinti. Ta idėja yra kartu moralinis ir politinis tikrovės elementas, kuris palaiko mūsų tikėjimą, kad Lietuvos teisė į laisvę ir nepriklausomybę turės būti įvykdyta.

Ligi tai įvyks, tarptautinis atoslūgis Lietuvos okupantų ir enegijų - sovietų atžvilgiu bus mums toks pat svetimas, kaip būtų buvęs svetimas prancūzams ar olandams atoslūgis su Vokietija, kada jų kraštai buvo hitlerininkų okupuoti ir engiami.

Širdingai sveikindamas tautą krašte ir užsienio lietuvius Lietuvos Diplomatinės Tarnybos vardu, linkiu visiems, kad Lietuvos laisvės troškimas šviestų mums ir vestų mus naujaisiais metais.

(Lietuvos Diplomatijos šefo S. Lozoraičio kalba pasakyta per radiją Naujųjų Metų proga).

NAUJŲJŲ METŲ PROGA

LIETUVIŲ VISUOMENEI

savo geriausius linkėjimus reiškia

FREE EUROPE COMMITTEE, Inc.